

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra pedagogiky

HRAČKY VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ V MINULOSTI A DNES

TOYS IN THE SCHOOL CENTER IN THE PAST AND TODAY

Bakalářská práce

Martina Doležalová

Vychovatelství

Kombinované studium

Vedoucí práce: PhDr. Jarmila Mojžíšová, Ph.D.

PRAHA 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením

PhDr. Jarmily Mojžíšové, Ph.D.

V práci jsem použila informační zdroje uvedené v seznamu.

V Praze dne 8. 4. 2015

Doležalová Martina

Poděkování

Děkuji PhDr. Jarmile Mojžíšové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a za její cenné rady a připomínky.

Anotace v českém jazyce

Ve své bakalářské práci se zabývám hračkou ve školní družině. V teoretické části podávám komplexnější náhled na historii hraček. Dále sleduji problematiku důležitosti výběru hraček ke hře, mapuji kritéria, která by měla správná hračka splňovat. Také uvádím hračky vhodné pro děti školního věku ve školní družině. Věnuji se různému dělení her, podstatě hry a její charakteristice. V praktické části jsem se zabývala průzkumem, jaké hračky mají v oblibě dnešní děti školního věku. Zjišťovala jsem, s jakými hračkami si hráli rodiče dnešních dětí. Pátrala jsem po správné hračce. Zabývala jsem se také tím, jaké prostory ke hře měli k dispozici rodiče dnešních dětí. Na závěr jsem zmapovala prostory, jež jsou ke hře ve školní družině využívány dnes.

Klíčová slova v českém jazyce: školní družina, hračka, hra, mladší školní věk

Anotace v anglickém jazyce

In my bachelor thesis I dealt with various toys that are available within the after school club setting. In the theoretical part, the main purpose is to provide a theoretical and historical basis for the research. I analysed an importance of choice the right toys to play with. I went after the standards, which the appropriate toy should comply with. I also presented the most appropriate toys suitable for school children attending an after school club. Alongside this I focused on various ways how to group different games into specific categories, the basis of the game and its characteristics as well. In the practical part of the thesis I dealt with the school childrens favourite toys. I collected information from the childrens parents about the types of toys they played with as a child. I searched for the appropriate toy. Then I researched areas that were available for playing approximately 30 years ago. Finally I presented the areas, which children use for playing in after school club today.

Klíčová slova v anglickém jazyce: after school club, toy, game, young school age

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovnických služeb.

Obsah

<i>Úvod</i>	8
1 UVEDENÍ DO PROBLÉMU	9
1.1 ÚKOLY A CÍLE ŠKOLNÍ DRUŽINY	10
1.2 REŽIM DNE VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ	10
1.3 ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ	10
1.4 ŠKOLNÍ DRUŽINA A HRAČKA	11
2 HRAČKA	12
2.1 HISTORIE HRAČKY	12
2.2 JAK VYBRAT HRAČKU	15
2.3 DOBRÁ HRAČKA	16
3 HRA	18
3.1 ZNAMY HRY	18
3.2 TEORIE HRY	19
3.3 KLASIFIKACE HER	20
4 MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK	21
4.1 CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	21
4.2 HRY DĚTÍ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	23
4.3 HRAČKY MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	24
4.4 STAVEBNICE	26
4.5 ELEKTRONICKÉ HRAČKY	27
4.6 SPOLEČENSKÉ HRY	28
4.7 LOGICKÉ HRY A HLAVOLAMY	28
5 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	30
5.1 HLAVNÍ CÍLE MÉHO ŠETŘENÍ	30
6 VYBAVENÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY HRAČKAMI	31
6.1 VYBAVENÍ STAVEBNICEMI	31
6.2 STOLNÍ HRY	33
6.3 SPOLEČENSKÉ HRY	33
7 S ČÍM SI NEJRADĚJI HRAJÍ DĚTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ	35
7.1 ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA V LUKAVICI	35
7.2 OBLÍBENOST HRAČEK VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ	35
8 OBLÍBENÉ HRAČKY VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ V MINULOSTI	41

9	HRAČKY PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU Z POHLEDU VYCHOVATELKY	43
10	PROSTORY PRO HRU VE ŠKOLNÍCH DRUŽINÁCH	46
10.1	PROSTORY PRO HRU VE ŠKOLNÍCH DRUŽINÁCH DNES	46
10.2	PROSTORY PRO HRU ŠKOLNÍ DRUŽINĚ V MINULOSTI	48
11	VYHODNOCENÍ	50
	SOUPIS BIBLIOGRAFIE KE ZVOLENÉMU TÉMATU	52
	SEZNAM PŘÍLOH	53

I. Teoretická část

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je hračka ve školní družině. V problematice školní družiny mám dlouholeté zkušenosti, vykonávám své povolání již 15 let. Zároveň jsem čerpala poznatky z odborné literatury a od svých kolegyně z okolních školních družin.

Školní družina je zařízení školy, které má děti nasměrovat, jak nakládat vhodným způsobem se svým volným časem. Většina dětí dnes tráví svůj volný čas převážně pasivně sledováním televize a hraním různých počítačových her. Do školní družiny jsou přijímány děti převážně z první a druhé třídy a jsou zde motivovány, jak využívat volný čas, také zde nacházejí nová přátelství.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaké hračky měli rodiče dnešních dětí ve školní družině, jaká je nabídka pro děti ve školní družině dnes, které hračky a proč upřednostňují dnešní děti. Chtěla bych svou práci ukázat, jak jsou pro hru dětí vybaveny školní družiny, jestli došlo k nějakému posunu v nabídce, jaká byla situace v minulosti a jaká je vybavenost dnes.

Zabývám se historií hračky, jak vybrat správnou hračku, jaké dovednosti má hračka rozvíjet a rozdělení hraček z pedagogického hlediska. Správná hračka má odpovídat věku dítěte, proto uvádím charakteristiku mladšího školního věku, hry a hračky patřící k tomuto věku. Zmapovala jsem také, jaké prostory pro svou hru děti ve školní družině mají, jaká byla situace v minulosti.

V praktické části bakalářské práce uvádím výzkumné šetření, které má několik dílčích cílů. Zajímala jsem se o využívání prostor školy pro školní družinu, srovnávala jsem jaká je situace nyní a jak tomu bylo v minulosti. Dále jsem zmapovala, jaké hračky nabízí školní družina dětem pro odpočinkovou část dne, zajímala jsem se, jaké hračky jsou u dětí nejoblíbenější. Oslovila jsem také rodiče dětí ze školní družiny a dotazovala jsem se jich, jaké oni měli oblíbené hračky ve školní družině. Posledním šetřením jsem zjišťovala jaké zázemí a vybavení hračkami by bylo ideální podle vychovatelek ve školní družině.

Jako vychovatelka a také jako rodič se dívám na školní družinu jako na místo, které nabízí dětem určité zázemí, bezpečí, velkou škálu volnočasových aktivit, pomáhá zdokonalovat školní znalosti, rozvíjí celou osobnost dítěte. Dochází také k osvojování sociální komunikace, pravidel chování, zažívání radosti ze hry, pocit úspěchu a potěšení z výsledků své práce. Těší mě, že svojí prací přispívám k jejich rozvoji.

1 Uvedení do problému

Školní družina je školské zařízení, které plní významnou úlohu převážně na prvním stupni základních škol. Poskytuje žákům mnoho zájmových aktivit jak naplňovat volný čas. V současné době mají žáci možnost podílet se na tvorbě programu ve školní družině. Školní družina tak přispívá k výchově dětí mladšího školního věku.

Výchova dětí školního věku mimo vyučování má u nás dlouholetou tradici. Rodiny s dobrou ekonomickou úrovní svěřovaly své děti různým soukromým učitelům, kteří jim předávali vědomosti v oblasti společenského chování, cizích jazyků, tance, sportu, zpěvu. V chudších rodinách se předpokládalo, že se děti budou společně s rodiči podílet na plnění pracovních povinností. Děti v těchto rodinách trávily čas společně s rodiči a volného času měly málo. Převážně ve vícegeneračních rodinách se o děti starali prarodiče nebo starší sourozenci. Soustavná výchova dětí v době mimo vyučování se rozšířila koncem 18. a začátkem 19. století. Lidé se začali stěhovat z vesnic do měst, začali pracovat v továrnách, kde byla dlouhá pracovní doba. Po zavedení školní docházky se objevil výchovný i sociální problém zaměstnaných rodičů s péčí o děti po vyučování. Vznikaly různé dobročinné spolky, které poskytovaly dětem útočiště za nepříznivého počasí, příležitostně organizovaly zábavné a vzdělávací akce. Svůj podíl na výchově dětí po vyučování měly i tělovýchovné organizace Sokol a Orel, později i skautské organizace, Junák. Všechny tyto spolky postrádaly systematičnost. Od konce 19. století vznikaly ve správě obce útulky, které se staraly převážně o děti školou povinné. Útulky měly funkci především sociální, dohled nad dětmi a zajištění jejich bezpečnosti. Kromě plnění školních povinností zde byly činnosti rekreačního charakteru, hudební, výtvarné, tělovýchovné, literární, přírodovědné. Velký důraz byl kladen na pracovní výchovu včetně sebeobsluhy a poznávání různých povolání. Od roku 1931 se místo názvu útulky začalo používat označení družiny pro školní mládež. K nárůstu počtu družin mládeže došlo po roce 1945, kdy nastaly společenské změny. Velká zaměstnanost žen vedla k institucionálnímu zajištění výchovy a péči o děti mimo vyučování. V roce 1948 na základě školského zákona se družiny mládeže staly součástí škol. Ve školském zákoně z roku 1960 byly ustanoveny školní družiny pro děti mladšího školního věku. Pro děti staršího školního věku se zřizovaly školní kluby. Náplň školních družin byly rekreační a naukové činnosti, dostatek pohybu na zdravém vzduchu (Pávková, 2003).

1.1 Úkoly a cíle školní družiny

Školní družina je zařízení, kde se děti mladšího školního věku seznamují se zájmovými aktivitami, s jejich obsahem a formami. Nabídkou zájmových aktivit se děti aktivizují, prohlubují se školní znalosti, zájmovými činnostmi se rozvíjí jejich osobnost a zdokonalují se jejich sociální dovednosti. Školní družina má své poslání také v rovině sociální. Plní významnou úlohu na prvním stupni základních škol, zabezpečují žákům náplň volného času v době před vyučováním, mezi vyučováním a odpoledne před odchodem domů či do jiných zájmových aktivit (Pávková, 2003).

1.2 Režim dne ve školní družině

Časový rozvrh, uspořádání činností ve školní družině je odvozen od podpory zdravého tělesného, duševního i sociálního vývoje dětí. Režim dne je sestavován tak, aby bylo přihlíženo k biorytmům člověka, ke křivce výkonnosti. Z hlediska výkonnosti je největší únava po obědě, vždy po náročné činnosti, na začátku, konci týdne, na začátku a konci školního roku. V těchto obdobích je vhodné zařazovat méně náročné činnosti a odpočinek. Nejefektivnější z hlediska je odpolední doba mezi 15. až 17. hodinou, druhý a čtvrtý den v týdnu, toto období je vhodné pro náročnější aktivity. Pokud má školní družina provoz ráno před vyučováním, zařazují se klidnější aktivity individuálního charakteru. Po obědě dochází u dětí k poklesu výkonnosti, zařazujeme nenáročné činnosti odpočinkového charakteru. Poté následují pohybové aktivity, nejlépe venku, organizované či spontánní, je to kompenzace dopoledního sedavého zaměstnání ve školním vyučování. Doba mezi 15. až 17. hodinou je vhodná pro náročnější činnosti nebo přípravu na vyučování a zájmové činnosti.

1.3 Činnosti ve školní družině

Jednou z hlavních činností ve školní družině jsou tělovýchovné a pohybové aktivity. Vycházíme ze zájmů dětí, z podmínek pro aktivity a vybavení školní družiny. Pohybové aktivity mají preventivní a motivační charakter. Výkon zde není nejdůležitější, posiluje se zde pozitivní vztah k těmto aktivitám, znalost pravidel, spolupráce, zásady fair play. Výkon je většinou podmíněn účastí všech dětí ve skupině. Cíleně, vhodně a nenásilně lze do pohybových aktivit zabudovat multikulturní, ekologickou, environmentální a protidrogovou výchovu.

K dalším činnostem patří činnosti výtvarné. Nejsou to jen výtvarné projevy dětí, ale jsou to všechny činnosti, ve kterých se uplatňuje estetický vztah, emocionální zážitky, patří sem různé typy vycházek, společenské hry, práce s literaturou a kulturní akce.

Na utváření pracovních dovedností a návyků se podílejí pracovní činnosti. Děti zde získávají poznatky o materiálech, pracovních postupech, získávají informace o pěstování rostlin a pracují s drobným přírodním materiálem.

Dále se děti setkávají ve školní družině s hudbou a tancem. Hudba zde slouží nejen k poslechu, ale také živému hudebnímu a pěveckému projevu. Repertoár se liší podle věku dětí. Ve školní družině by mělo platit, že hudební aktivity nevytváříme jen pro vystoupení, ale i pro své potěšení.

Důležitou činností ve školní družině je literární a dramatická činnost, která rozvíjí především komunikační dovednosti. Cvičení z dramatické výchovy se snažíme zařazovat při každé vhodné příležitosti, dochází zde k vytváření modelových situací, kde se děti učí různé možnosti řešení problémových situací. Učí se komunikovat, ale i naslouchat. Náplní školní družiny jsou i poslechové činnosti, práce s knihou, s dětskými časopisy. Tyto aktivity mají podporovat výchovu ke čtenářství.

Přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti se zabývají pozorováním přírodních objektů, pěstitelstvím, chovatelstvím, ochranou a tvorbou životního prostředí. Oblast vlastivědných činností se zabývá poznáváním historických objektů v oblasti regionu a poznáváním významných objektů v regionu. Mohou se stát vhodným obsahem při odpočinkových či zájmových činnostech.

1.4 Školní družina a hračka

Školní družina ve dnech školního vyučování vyplňuje časový prostor mezi školním vyučováním a odchodem do domácího prostředí, popřípadě odchodem na další aktivity dětí jako je například vyučování v uměleckých školách. Z pohledu rodičů zajišťuje funkci sociální, bezpečí pro děti. Dalším požadavkem rodičů na školní družinu je naplňování volného času dětí. Vyšším posláním je vytváření návyků o různých možnostech trávení volného času a získání informací o různých volnočasových aktivitách, což je součástí výchovy k volnému času. Činnosti nemají své přesné hranice, dělí se na odpočinkové, rekreační, zájmové a přípravu na vyučování. Odpočinkové činnosti mají odstranit únavu žáků, zařazují se nejčastěji po obědě, také dle potřeby ráno před vyučováním a kdykoli během dne.

Při těchto činnostech žáci využívají nejrůznější hračky, které školní družina nabízí. Jsou to především stolní či námětové hry, stavebnice a další klidné zájmové činnosti (Hájek, 2003).

Děti se učí kombinatorice, strategickému myšlení, tvořivosti, hledání překvapivých řešení, komunikačním dovednostem. Dalším z věcí, kterou se učí, je to, jak přijmout nebo naopak, jak dál tvořivě měnit nepříjemnou situaci, která se jim nelíbí a rovněž přijmout to, že něco nevyšlo tak, jak si představují. Stolní hry a karetní hry cvičí inteligenci. Nemělo by tedy chybět „Člověče, nezlob se“, karty, pexeso.

2 Hračka

Téma vychází z uvědomění si, že hračka je symbolem dětství a má veliký význam v životě každého dítěte od nejtělejšího věku. Je nejenom výchovným prostředkem, ale nese i obraz určité doby. Hračka, jako určitý předmět, odráží v realistické nebo stylizované formě skutečný svět, motivuje činnost dítěte, podněcuje a rozšiřuje fantazii i tvořivé myšlení, podporuje tělesný rozvoj, podněcuje řeč, působí na citovou stránku dětí a připravuje je na život ve společnosti.

Hračka působí na všechny smysly dítěte, podporuje a ovlivňuje estetické vnímání. Esteticky působí na dítě svou barvou, materiálem, tvarem, zvukem a funkcí. Hračky jsou potřebné pro většinu her, některé hračky si děti samy vytvářejí. Používají k tomu materiál dostupný v jejich okolí, například přírodniny, kamínky, větvičky a polínka, také předměty denní potřeby zastoupené různými kuchyňskými potřebami, obalovým materiálem. Dávají jim však docela nový význam, občas se divíme nad jejich nápady, jindy se zlobíme nad tím, že přisoudily věcem jinou funkci. Děti si samy určují, s čím si budou hrát. Nejvíce je zpravidla baví hra s předměty, které si vyrobily samy, které si podle svého nápadu změnilly k svému obrazu.

2.1 Historie hračky

Historie dětské hračky souvisí přímo s historií lidské civilizace. S panenkami, hračkami napodobujícími zvířátka, vojáky a nářadí dospělých, si děti hrály už od nepaměti. Hračky měly už děti starých Egyptanů a Sumerů. Snad nejvíce hraček vzniklo v Orientu, zejména v Číně. V řecké kultuře byly děti doslova středem pozornosti, a tak není divu, že děti v té době znaly velké množství hraček a her, od různých chrastítek, přes panenky, káču, houpačku. Také jojo je hračka, kterou znali už staří Řekové, hračku si s největší pravděpodobností přivezli z Číny. Oblíbenou hračkou starých Řeků a Římanů byla také káča,

dřevěná, hliněná, někdy dokonce i bronzová, to podle zámožnosti majitele. Mnoho her, které považujeme za ryze evropské jako například karty, šachy či diablo, pochází z Orientu. Hračkou, kterou nikdo Číně neodepře, je létající drak. I když se přesně neví, kdy vznikl. Číňané pro jeho výrobu měli vše potřebné, používali hedvábí i papír a bambusu měli také dostatek. První draci byli používáni lstivými generály pro oklamání nepřátel. Jako hračky se létající draci začali používat až v jedenáctém a dvanáctém století. Číňané věřili, že létající draci zahánějí zlé duchy. Děti byly při hře na čerstvém vzduchu, proto byla hra s draky tak velmi oblíbená. Další hračkou z Orientu je dřevěný koník ze začátku našeho letopočtu. Ze 7. století je známo švihadlo, které je také původem z Číny.

Ve středověku význam hračky nijak neklesl, významní představitelé propagovali učení hrou. V této době děti napodobovaly často rytíře na koních. Hrály si s dřevěným koníkem na malé tyči. První takový koník vznikl zhruba ve 4. století. Postupem času se do popředí dostaly hry pohybové a intelektuální. J. A. Komenský ve svém díle Svět v obrazech charakterizoval hry a hračky své doby. Hry u dětí Komenský stavěl na stejnou úroveň jako spánek. Podle něho je hra u dětí velmi důležitá a postupně mají být děti od hry odváděny k záměrné činnosti. V sedmnáctém století vznikaly hračky zejména vojenské, armády vojáků byly vyráběny ze dřeva, olova, ale i ze stříbra pro děti z bohatší sféry (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1989).

Dětská hračka tak začala pronikat i do umění. Historii hraček můžeme pozorovat na obrazech Pietra Bruegela staršího. Obraz pojmenován Dětské hry pochází z roku 1560 a jsou na něm znázorněny hry tehdejší doby. Hry se také vyskytují v literatuře. Roku 1534 vyšla kniha Gargantua, kde francouzský spisovatel Rabelaise věnoval celou jednu kapitolu hrám. Od 16. století se začínají hračky vyrábět doslova ve velkém. Německo se začalo specializovat na hračky dřevěné a také na jejich vývoz. Norimberk se stává centrem jejich výroby a zde se také v této době začínají vyrábět cínoví vojáčky.

Zlom nastal v 18. století, kdy byla vytvořena nová koncepce dětství. Byly vytvořeny speciální hračky, které v dětech měly rozvíjet duševní stránku a manuální zručnost. Mezi tyto speciální hračky patřil míč, koule, krychle, válec a stavebnice, se kterou děti pracovaly podle instrukcí dospělých. Začaly vznikat nové typy hraček podle technického pokroku vláčky, loutky, parní stroje. 17. století je obdobím domečků pro panenky, které byly určeny šlechtickým dětem nebo dětem z bohatších rodin. Často se domečky pro panenky dávaly také mladým nevěstám jako svatební dar. Průmyslová revoluce nepřinesla jen nové vynálezy v oblasti průmyslu, ale také nové hračky. Společně s vlaky parními se objevují i vláčky dětské, nejdříve ze dřeva a postupem času se vylepšují na vláčky elektrické, a to již na konci

19. století. Stejně tak se výrobci nechali inspirovat prvním autem nebo letadlem. Hračky se stávají zmenšeninou světa dospělých a pomáhají dětem pochopit, jak tento svět velkých funguje. Holčičky v této době dostávají různé typy panenek, kuchyněk a pokojíčků, šití a vyšívání a dalších hraček, které je připravují na budoucí roli maminek a hospodyněk. Chlapci se mohou těšit s hračkami zaměřenými technickým a vojenským směrem. Byly to různé typy konstruktivních stavebnic, vojáčky a hrady, mechanické hračky, šlapací autíčka a mnoho dalších.

Ve 20. století začalo docházet k intenzivnějšímu zájmu o hračky a toto století je pojmenováno století dítěte. Mnoho klasických hraček se začalo vyrábět z nových materiálů. Už před první světovou válkou byly velice rozšířené panenky z celuloidu a kaučuku, protože byly výrazně levnější a také více odolné. V roce 1932 začíná vyrábět dřevěné hračky Öle Kirk Christiansen v Billundu. O dva roky později pak přichází s názvem Lego. Již v roce 1949 se pak jeho stavebnice vyráběly z umělé hmoty. Od roku 1960 se specializují pouze na výrobu stavebnic a firma v této oblasti získává světový primát. V roce 1959 se na Newyorském veletrhu hraček představila panenka Barbie. Hned vyvolala diskusi o tom, zda je se svou neobvykle štíhlou postavou a velkým poprsím vůbec vhodná pro děti, když je ještě ke všemu vyrobená ze syntetického materiálu. U dětí však měla veliký úspěch a tak brzy získala i přítele Kena. Osmdesátá léta jsou ve znamení jiné hračky. A to Rubikovy kostky, která doslova zaplavila celý svět. Objevovala se úplně všude v nejrůznějších velikostech, ale vždy funkční. Každý si s ní hrál, pořádaly se soutěže a mezinárodní šampionáty. Zvládnout sestavit kostku bylo jako IQ test té doby. Její otcem byl maďarský vynálezce Rubik.

V devadesátých letech klasické hračky střídají hračky elektronické a později i počítačové hry. Objevují se také „hračky chytré“, které fungují jako roboti. Hračky by měly být pro děti vždy především zábavou. Připravují děti na úlohu ve světě dospělých, i když třeba zjednodušenou a zábavnou formou. Malé holčičky se dodnes učí být správnými maminkami se svými panenkami. Chlapci se s vojáčky v ruce učí, že život není peříčko a jak je důležité se umět bránit.

Hračky pro děti se během staletí měnily a vyvíjely, co ale zůstalo během staletí pořád stejné, je dětská hravost a zvědavost. Poptávka po hračkách, ale i jejich nabídka mají neustále stoupající tendenci. Zřejmě se vývoj nikdy nezastaví. Jejich výrobci podléhají technickým vymoženostem a módním vlivům. Člověk je tvor hravý, dokud budou na naší planetě lidé, budou tu i hračky. Hračka je fenomén starý mnoho tisíc let, ale přežije jistě bez jakékoliv újmy další staletí. Hračka je věcí sloužící ke hře dětí, ale dost často i dospělých. Má upoutávat

dětskou pozornost, zabavit dítě, či dokonce rozvíjet jeho motorické a psychické schopnosti. Hračky také rozvíjí dětskou tvořivost a fantazii a napomáhají dětem zvládnout úkoly, které na ně klade škola a okolní svět. Až v druhé polovině 20. století však dochází ke změně pohledu na hračky a k nahlížení na ně z pohledu psychologie, sociologie a pedagogiky jako na předmět, který má všestranně rozvíjet osobnost dítěte.

2.2 Jak vybrat hračku

Výchova dětí je nemyslitelná bez hraček. Hračka působí na rozvoj všech složek osobnosti. Má podněcovat pohybový, smyslový, rozumový i citový vývoj. Má rozvíjet společenské postoje a pomáhat k vytváření správných návyků, probouzet a rozvíjet dětskou fantazii. Aby hračka toto všechno splňovala, má být vybírána vždy s ohledem na vývojový věk dětí. Dětská hra se rozvíjí v závislosti na věku a výchově a od toho se odvíjejí požadavky na jednotlivé hračky. Ve zlatém věku hry, to je konec předškolního věku a začátek mladšího školního věku se děti nenásilným způsobem připravují na zvládnutí školní docházky. K tomu přispívají didaktické hry, které rozvíjejí duševní vývoj dětí a uvádějí je do světa, kterými jsou obkloповány, patří sem stavebnice, pexesa, domina, karty, mozaiky, puzzle. Hračka z pedagogického hlediska musí být vybírána tak, aby to nebyl pouze předmět krásný jen jako dekorace. Měla by podněcovat k experimentování, představám a povídání, především také rozvíjet

- motoriku,

hračka má dítě podněcovat a lákat k pohybu, k jeho jistotě a eleganci.

- Smyslové vnímání,

hračka stimuluje rozvoj sluchu, zraku a hmatu, podporuje soustředění, cit pro barvu a tvar.

- Poznání,

hračka stimuluje nedostupnou skutečnost, dítě si může vytvářet svůj svět.

- Myšlení a řeč,

hračka vybízí ke komunikaci s ostatními dětmi i dospělými, rozvíjí fantazii i myšlení.

- City,

hračka má vyvolávat libost barvou, zvukem, tvarem, materiálem, variabilitou.

- Vůli,

dítě svou hračku vyhledává, vyžaduje, překonává obtížnost.

- Sociální vztahy,

hračka motivuje a vybízí ke spolupráci s ostatními dětmi.

- Povahové rysy,

hračka podporuje soustředění, stanovuje určitý řád a pravidla.

2.3 Dobrá hračka

Výběru hračky je třeba věnovat patřičnou pozornost, existuje několik hledisek, která by měla být respektována při koupi hračky pro děti. Mišurcová, Fišer, Fixl (1989) se těmito hledisky zabývají ve své knize, podle nich by hračka měla:

- Odpovídat věku dítěte, zejména aktuálnímu stupni vývoje, dle toho musí být jednoduchá, nebo složitá.
- Rozvíjet dětskou fantazii – dochází tak k rozvoji tvůrčího myšlení dětí.
- Dovolit dítěti využít hračku k více činnostem, s rostoucími možnostmi využití hračky se jednak zvyšuje rozvojový potenciál, ale také se stává pro dítě více zajímavou.
- Být pro dítě srozumitelná a jasná, výrazovým a tvarovým řešením pro dítě čitelná a to nejlépe už od prvního kontaktu s ní.
- Rozvíjet vztahy mezi dětmi, zejména přátelství.
- Přiměřeně veliká, odpovídat zejména se stupněm rozvoje jemné motoriky, menší děti potřebují hračky s většími prvky, protože s malými nedokáží ještě manipulovat.
- Trvanlivá, odolná, některé hračky provází dítě několik let, takže bychom měli brát zřetel i na toto kritérium při jejich výběru.
- Vyrobená z kvalitního materiálu, který dítěti neškodí, kvůli pedagogickým požadavkům na hračku se liší i materiál, ze kterého je vyrobená.
- Být estetická, barevně a tvarově.

Vhodná barva hračky může zaujmout pozornost dítěte, neplatí to však zcela jednoznačně, že by děti přitahovaly především syté barvy. Spíše se ukazuje, že je vhodné zvolit barvu hračky světle hnědou doplněnou sytými jasnými barvami.

Cena zahrnuje poměr mezi všemi zmíněnými kritérii. Podobná hlediska jaká hračka má být uvádějí i jiní autoři, přibližně jde u hraček o podobná hlediska pouze jinak formulována.

- Výchovně hodnotná – podněcovat k pozitivní činnosti.
- Přiměřená vývojové úrovni – nemusí být v souladu s věkem dítěte.
- Jednoduchá – podpora fantazie.
- Technicky bezvadná – měla by vydržet při časté manipulaci.
- Variabilní – možnost více herních činností.
- Hygienicky nezávadná – omyvatelná či prateľná.
- Bezpečná – bez ostrých hran, vyrobená z materiálu vhodného pro děti.
- Vkusná – ovlivňuje estetické cítění.

Z praktického hlediska dítě, pokud jde o hračky, nepotřebuje co nejvíce, pokud se jedná o množství, ale jde hlavně o kvalitu, různorodost a nápaditost. Při výběru nejde však jen o to, aby hračky odpovídaly těmto hlediskům, ale aby děti zaujaly, hrály si s nimi a také se k nim stále vracely. Později jim musí hračka dávat znova nové podněty k další hře. Musíme dětem dopřát, aby si zvolily hračku samy a také způsob, jakým si s ní budou hrát. Nenápadné pozorování dětí při hrách nám umožní, aby naše zásahy byly omezeny na možné minimum, pouze osvětlení pravidel, objasnění návodu ke hře. Způsobem hry nesmí ohrožovat sebe nebo své kamarády. Občas se stává, že se děti odmítají nějaké hry účastnit, patrně mají obavu, aby neprohrály, mají strach, že neuspějí tak jak by si přály. Tyto děti do hry nebudeme nutit, necháme jim čas, aby se naučily vyrovnávat s případnou prohrou, neúspěchem. Sami dospějí do situace, kdy jen výhra není cílem hry.

Při výběru hraček bychom měli mít na paměti jednak věk dítěte, pro které jsou určeny, jednak bezpečnost a také schopnosti, které by měly rozvíjet.

Na obalu hračky by mělo být výrobcem uvedeno, pro jakou věkovou kategorii je hračka určena. Levné hračky nebývají kvalitní a mohou být z nezdravých materiálů. Některé drahé hračky jsou tak dokonalé a mají tolik funkcí, že dítě většinou zprvu ohromí, ale díky své úplnosti nepřipouští zapojení fantazie a dítě přestane záhy zajímat.

Při výběru hraček je velmi důležité, zda se dají snadno prát, omýt nebo čistit. Přitom není třeba čistit hračky dezinfekčními roztoky, stačí běžné omytí vodou. Všechny hračky

a jejich části musejí být tak velké, aby je dítě nemohlo spolknout. Kromě toho nesmějí mít žádné ostré hrany a musejí být nerozbitné, jinak hrozí, že se dítě poraní. Měly by být pokud možno vyrobeny z přírodních materiálů, například ze dřeva nebo látek, jejichž povrch je zdravotně nezávadný (netoxické barvy). Kvalita a bezpečnost hraček by měly být důkladně testovány. Doporučuje se kupovat kvalitní hračky od renomovaných výrobců. Lákavá cena a hezký obal však udělají při rozhodování v obchodě své. Kdyby tomu tak nebylo, nebyl by trh hraček u nás zaplaven levnými, nekvalitními výrobky. Čas od času se z médií dozvíme, že materiál některé z takových hraček je zdravotně závadný.

3 Hra

Tak jako hračka, tak i hra je symbolem dětství. Provází dítě od nejútlejšího věku. Je výchovným prostředkem i obrazem určité doby, ve hře se odráží skutečný svět. Na dětskou hru můžeme pohlížet z mnoha hledisek, jejím prostřednictvím se rozvíjí pohybové schopnosti, obratnost, zručnost, rozumová bystrost, citové reakce, schopnost společenského soužití, charakter a morálka. Hra má jednu významnou charakteristiku, je pro dítě příjemná, přináší uspokojení, je pro něj vším. Hra je náplní dětství, když začne dítě chodit do školy, rodičům se často zdá, že si dítě příliš hraje a neučí se, hra však napomáhá přípravě na samostatný dospělý život. Zkušenosti získané při hře pak dětem později pomáhají při předvídání a při rozhodování v situacích, s nimiž se v budoucnu setkají. Většina dětí v mladším školním věku rozeznává hru a práci.

3.1 Znaky hry

Děti ve svých hrách běžně nahrazují hračky, které právě nemají u sebe, používají, co najdou kolem sebe, z kamínku udělají auto, z dřevěné kostky udělají buchtu. Prakticky téměř všechny činnosti, které děti vykonávají, se mohou proměnit v hru, hra není přesně vymezená, nemá přesný obsah (Mišurcová, Severová, 1997).

Hra je znakem zdravého vývoje dítěte, do hry se dítě celé ponořuje. Dokáže si hrát někde v koutku potichu tak, že o něm nikdo neví, ale na druhou stranu umí dát o sobě pěkně vědět. Hraje si, s čím chce, kdy chce, kde chce a jak chce. Základním rysem volné hry je spontánnost, pocit volnosti a dobrovolnosti. Každá hra má smysl, i když ho rodič mnohdy nevidí (Opravilová, 1985).

Významné znaky hry:(Kot'átková, 2005)

- spontánnost,
- radost,
- tvořivost,
- zaujetí,
- možnost opakování,
- přijetí role.

3.2 Teorie hry

Více autorů se zajímalo o problematiku hry. Zajímali se co je podstatnou hry, snažili se pochopit jaký je její význam, mnoho času strávili pozorováním dětí a dospělých při jejich hrách. První teorie hry začaly vznikat v 19. století. Mezi první teorie hry se řadí teorie přebytečné energie, která vychází z předpokladu, že děti mají mnoho přebytečné energie a během hry se jí snaží zbavit. Může se zdát, že neustálý pohyb dítěte tuto teorii podporuje, ale z praxe je známo, že dítě ke hře pohyb a přemíru energie nepotřebuje, dokáže si hrát i když je unavené a má si jít lehnout.

Nejčastěji je hra definována jako činnost fyzická či psychická, která je vykonávána jenom proto, že je pro dítě příjemná, přináší mu uspokojení a radost. Každé zdravé dítě si hraje a hra je k jeho psychickému vývoji naprosto nezbytná. Hra je také spjata s biologickými potřebami člověka. Člověk si hraje, protože ho to baví, ale pracuje, protože musí, i když je například unaven. Základem hry je touha po aktivní činnosti a schopnost nápodoby.

Hru lze chápat také jako zábavu a uvolnění. Přináší člověku stav citové libosti, vzrušení, příjemné pocity doprovázené smíchem, radostí. Když se při hře nedaří, může člověk pociťovat zlobu, vztek, agresi, nepříjemné pocity. Hra může být i jedinečnou formou poznávání světa, neboť vede k získávání zkušeností. V předškolním věku se tak stává hlavní formou učení. Hra by však neměla chybět ani ve škole. Především v nižších ročnících by měla patřit mezi základní metody výuky (Opravilová, 2004).

3.3 Klasifikace her

Z hlediska pedagogického rozlišujeme podle Mišurcové, Fišera, Fixla (1989) hry do dvou základních skupin:

1.) hry tvořivé (volné, spontánní),

jsou to takové hry, ve kterých si dítě při hře volí samo téma své hry a celý její průběh, svou roli zde hraje materiální svět.

a) předmětové,

dítě si hraje s nejrůznějšími předměty kolem sebe, manipuluje s nimi. Řadíme k nim různé kuličkové dráhy, kde kulička putuje určitou dráhou do cíle a dítě ji sleduje.

b) úlohové (námětové),

dítě napodobuje svět dospělých osob okolo sebe, zkouší různé sociální role, které vyzorovalo. Patří mezi ně známé hry na rodinu, lékaře, hasiče.

c) dramatizační (snové),

dítě si představuje nějakou osobu, se kterou například hovoří, vytváří si ve své fantazii různé děje, osoby a prožitky. Dítě si jako hraje s oblíbenou pohádkovou postavou.

d) konstruktivní,

dítě manipuluje s předměty, dochází k pohybu s předměty. Cílem je vytvoření určitého vzoru, který se podobá nějaké skutečnosti, například vzhledem. Můžeme do této skupiny zařadit tvoření z písku, keramické hlíny, sestavování ze stavebnic, skládaček, mozaik, tvoření z různých druhů přírodnin, výtvarné činnosti.

2.) hry s pravidly,

navazují vývojově na tvořivé hry, důležitý je zde vztah k ostatním hráčům a jejich jednání. Obsahují soubor pravidel a postupů, které je potřeba dodržet.

a) pohybové,

jsou to řízené hry, které někdo zadává, usměrňuje, je nutný dohled nad dodržováním zadaných pravidel. Patří sem hry s míčem, nejrůznější honičky, lidové hry, hry s pohybem, hudebně pohybové hry, sportovní hry.

b) intelektuální (didaktické),

jsou to hry připraveny s určitým pedagogickým záměrem. Cílem je vytvořit základ pro určitou dovednost a do této kategorie patří stolní hry, puzzle, skládačky na rozpoznávání tvarů, barev, množství.

Vedle klasifikace her jsou také důležité tři faktory týkající hry. Jedná se o zasahování do hry, doba hry a prostředí, ve kterém hra probíhá. Úspěšné zasahování do hry má význam zejména, když podporujeme plné rozvinutí hry. Pedagog může dětem poskytnout další vybavení a materiál, ale příliš do hry nezasahovat, například jenom naslouchat, do té doby než děti samy o pomoc nepožádají.

Pokud se jedná o čas hry, děti by neměly být honěny z jedné činnosti do jiné, dostatek času na hru neznamena nechat je v prázdnu, zde je zasahování na místě a mělo by vést k pobízení k nějaké činnosti.

Také vhodné prostředí dává možnost plně rozvinout hru. Je nutno zajistit dostatek vhodného prostoru, aby se umožnilo dětem lépe orientovat, k jejich pohybu s pohybovými hračkami i při hře se stavebnicemi. Nedostatek prostoru brání tomu, aby si mohlo hrát více dětí pohromadě. Prostory by měly být přiměřeně zvukově izolovány, zabraňovat tak hluku z ulice, ale také umožňovat provozování hlučnější hry, popřípadě hudební produkce. Zařízení heren může být jednak tradičním školním nábytkem, ale také víceúčelovými kontejnery snadno vysunovacími a stohovatelnými, které umožňují snadnou údržbu a úklid hraček.

Důležitá je i hra dětí ve venkovním prostředí, které by mělo navazovat na vnitřní prostory. Jedná se o víceúčelová hřiště a prostory školních zahrad, které se využívají pro hru zejména za příznivého počasí.

4 Mladší školní věk

4.1 Charakteristika dítěte mladšího školního věku

Pro toto období je charakteristický klidný vývoj bez hlubokých krizí, realistický vztah k věcem, lidem, událostem. Dítě tohoto věku má velkou potřebu pohybu, jeho pohybová aktivita je velmi výrazná. Do osmého roku se však dítě nezaměřuje na výkon, ale má spíš potřebu spontánního pohybu. Rozumový rozvoj ovlivňuje prostředí, vyučování, příprava na vyučování, činnosti, kterým se věnuje ve volném čase. Vnímání je cílevědomější, systematictější, důležité je pozorování. Pozornost se zlepšuje, délka soustředění je však kratší, zejména v první a druhé třídě. Je vhodné častější střídání různých druhů a forem činností, neboť se děti brzo unaví. Představy jsou názorné, konkrétní, jsou tím kvalitnější, čím více má

možností k názornému poznávání. Postupně dochází k zobecňování představ, což je cesta k vytváření pojmů.

Paměť je také konkrétní, názorná, děti mají sklon k mechanickému zapamatování. S rozvojem řeči a myšlení se postupně rozvíjí logická paměť. Fantazie nemá už takovou váhu jako u předškolních dětí, dokážou rozlišovat představy fantazie od skutečnosti. Myšlení je konkrétní, z počátku se dítě zajímá o každodenní problémy, později i o minulé zážitky a plánuje činnosti do budoucna. Abstraktní pojmy nejsou děti mladšího školního věku v plné míře schopny pochopit.

City dětí jsou ještě povrchní, převažují kladné city, ze záporných citů je nejčastější strach, z reálných situací jako je špatná známka ve škole. Děti mají malou schopnost vžít se do pocitů druhých. Intelektuální city, jako je zvědavost, radost z poznání a z dobře vykonaného úkolu uspokojuje škola. Děti rády experimentují a objevují. V oblasti estetického citění v současné době na dítě mají velký vliv sdělovací prostředky, zejména televize. V oblasti mravních citů a morálních zásad děti často přejímají zásady od osob, které jsou pro ně autoritou, tím se učí rozlišovat dobré a špatné, správné a nesprávné.

Mladší školní věk je dobou navazování nových, kamarádských vztahů. Dítě si vytváří nové vztahy nejen k dospělým, ale ke svým vrstevníkům, hlavně ve školním prostředí. K vrstevníkům se mění vztah, tyto vztahy jsou ještě nestálé, dítě si vybírá kamarády podle náhodných znaků, nepodstatných vlastností. Chlapci a dívky si většinou nehrají společně, ale vytvářejí samostatné herní skupiny. Hry mají odlišný charakter a často mezi nimi vznikají konflikty.

Mezi nejčastější výchovné problémy patří v tomto věku dětí neposlušnost, vzdorovitost, neposednost, špatný vztah ke školní práci. Mezi závažné problémy patří dětské lhaní, krádeže, útoky z domova, toulání, záškoláctví, projevy bezcitnosti, agresivity, surovost. Při řešení těchto obtíží je nutné zjistit jejich příčinu, je nutné posoudit individuální zvláštnosti, zjistit příčinu vnitřního konfliktu dětí. Příčinou výchovných obtíží se mohou stát i různé druhy znevýhodnění. Může se jednat o mentální postižení, smyslové a tělesné vady, vývojové poruchy učení, vývojové poruchy chování. Dítě také může být v rodině zanedbávané, ale i týrané a zneužívané. Děti mohou být znevýhodněné i jazykově, jedná se o děti romské, děti přistěhovalců. Handicapem se může stát i odlišný vzhled, barva pleti. Při současném trendu integrovat handicapové děti do běžných škol je třeba pro tyto děti mít promyšlený

individuální přístup, pochopení a využívat ve zvýšené míře pozitivní motivaci (Vágnerová, 2012).

4.2 Hry dětí mladšího školního věku

V tomto věkovém období přestává být hra hlavní činností dítěte, začíná se proměňovat. Dítě si hraje s tím, co má a dává smysl, hra začíná být promyšlenější, plánovaná, do podrobností propracována a na místo fantazie se uplatňuje kombinační smysl, praktičnost a věcnost. Jednou z hlavních podmínek pro vývoj dětské hry je vhodná hračka. To se týká jak rodiny, tak i školní družiny, kde děti tráví po vyučování svůj volný čas. Prvním základním požadavkem kladeným na hračky je jejich přiměřenost věku dětí, tak, aby hračka dokázala dětskou činnost rozvinout, a ne ji zabrzdit. Dalším požadavkem výběru hračky je, aby byl nechán prostor pro dětskou fantazii. Při výběru hraček je důležitý zřetel k jejich velikosti. Pokud jde o množství hraček, musíme je posuzovat vzhledem k účelu, který má hračka splnit. Stavebnice, ve které je mnoho kostek, bývá tak někdy neúčelná, proto je dobré omezit počet kostek na vhodnou míru. Co se týká materiálu, z něhož je hračka vyrobena, doporučují se materiály, které vzbuzují pocity tepla a jsou příjemné na dotek. Barva a forma hraček je také velmi důležitá, má respektovat skutečnost, protože nereálné barevné řešení děti jenom mate. Používání hraček dětmi klade nároky na trvanlivost hraček. Dáváme přednost hračkám pevnějším, vyhýbáme se hračkám na jedno použití. Největší důraz věnujeme na bezpečnost hraček, dítě nesmí hračkou zranit sebe ani ostatní děti.

Ukazuje se, že šesti až desetileté děti mají zájem o hračky klasické, jako jsou stavebnice, stolní hry, figurky zvířátek, postupně se hračky stávají složitějšími. V současném světě, naplněném technickými a elektronickými vymoženostmi si děti žádají stále složitější hračky. Hra, učení a práce jsou tři základní lidské činnosti. Jsou nezbytnou součástí kultury lidské společnosti a provázejí člověka od jeho narození a po celý jeho život. Školní věk je provázen hrou stejně jako učením. Můžeme říci, že učení je ve školním věku činností dominantní.

Hra je především významným činitelem duševní hygieny. Má největší význam při rozvoji osobnosti dítěte, působí všestranně a aktivně na rozvoj tělesné, duševní, mravní i estetické stránky osobnosti. Hrou děti získávají nové zkušenosti, rozvíjejí své dovednosti, upevňují návyky. Prostřednictvím hry se učí dítě reagovat a komunikovat se svým okolím, utvářejí se vztahy k blízkému okolí, učí se základním životním rolím a postupně se začleňuje

do společnosti. Protože se ve hře rozvíjejí všechny stránky dětské osobnosti, stává se významným prostředkem pedagogickým (Mišurcová, 1998).

U dětí mladšího školního věku přestává dominovat fantazijní charakteristika hry a do popředí se dostává věcnost a plánování. Z vývojového pohledu se hra stává složitější, roste počet a složitost jejích pravidel a začínají se více prosazovat hry, do kterých je možnost zapojit dětské i dospělé spoluhráče. Děti jsou v tomto věku totiž přirozeně soutěživé a rády se s druhými srovnávají a vzájemně podněcují k vyšším výkonům. Zpočátku mladšího školního věku si děti stále více vybírají hračky mechanické či elektronické, avšak postupem času je čím dál více zajímají spíše reálné materiály sloužící k vlastní aktivní konstrukci, přičemž jejich pozornost získávají zejména ty předměty, jež používají i jejich dospělí vzory. Rozdílnou volbu hraček dle pohlaví dítěte můžeme spatřit již v předškolním věku. Chlapci v tomto ohledu rádi vybírají konstrukční stavebnice, nářadí pro kutilské práce s plastem, dřevem či jinými materiály, anebo se věnují nejrůznějším výtvarným činnostem. Dívky pak volí hry s pečovatelskými prvky nebo pomůcky pro ruční práce.

4.3 Hračky mladšího školního věku

Mladší školní věk je dobou kamarádství a přátelství. Převládají námětové a pohybové hry, nejlépe v rámci kolektivu dětí. V tomto věku dítě ocení stavebnice, domino, pexeso, karty, puzzle, loutky. Pro výtvarnou činnost potřebuje barvy, omalovánky, nůžky, lepidla, vystřihovánky, barevné papíry. Dítě začíná sportovat, jezdit na kole, učí se plavat.

Mišurcová, Fišer, Fixl (1989) uvádějí hračky, které jsou nejlepší pro dítě mladšího školního věku. Je mnoho hraček určených pro tento věk, ale jsou hračky, které by určitě dětem neměly chybět.

Mezi ně patří:

- , panenka s vybavením,
- kočárek, pokojíček,
- textilní zvířátko,
- loutkové nebo maňáskové divadlo,
- stolní hry – domino, dáma, halma, Člověče nezlob se, kvarteta, loto,
- vystřihovánky,

- stavebnice konstruktivního typu – Merkur, Lego
- telefon, lupa,
- mechanické hračky – auto, vláček, letadlo,
- hlavolamy, rébusy,
- souprava pro malířské a rytecké práce,
- souprava pro šití a vyšívání,
- soubor dětských lehce ovladatelných nástrojů – xylofon, triangl, bubínek,
- sportovní náčiní – míč, švihadlo, kuželky, stuha, obruč, terč a šípy,
- doplňky k pohybovým hrám,
- kolečkové brusle,
- koloběžka,
- dětské kolo.

Stejní autoři uvádějí také hračky pro starší školní věk, dnešní děti mladšího školního věku podle zkušeností z mé praxe ve školní družině již tyto hračky vyhledávají.

Patří mezi ně:

- stolní hry – šachy, karty, ruleta,
- společenské hry typu – Poznej svou vlast,
- hlavolamy, kryptogramy, křížovky,
- mechanické hračky složitějšího typu,
- hudební nástroje- zobcová flétna, harmonika, bicí nástroje,
- stolní hokej, fotbal, košíková,
- modelovací soupravy,
- výzkumné soubory – Mladý technik, Mladý chemik,
- soubor prací s kovem,
- železnice na baterii,

- sportovní potřeby – míče, tenisové rakety, hokejka a puk, ping-pong,
- vybava pro táboření,
- fotografický aparát.

Hračky pro rozvoj smyslů, patří sem hračky sloužící k rozvoji zrakového, sluchového či hmatového vnímání, tedy i hračky rozvíjející především jemnou motoriku, například navlékací korálky, házecí kroužky, švihadlo, mozaikové stavebnice, jednoduché hudební nástroje. Hračky pro rozvoj inteligence a osobnosti, do této skupiny patří hračky pro námětové, konstruktivní a tvořivé hry, například zmenšeniny objektů, domečky, figurky zvířat, soubory pro nápodobu určitého povolání, stavebnice všeho druhu. Hračky rozvíjející emoční a estetické prožívání, například plyšové či textilní hračky nebo pomůcky pro volné dopracování, hraní rolí či dramatizaci, pomůcky pro hry, společenské stolní hry, obrázková domina, Člověče nezlob se a další.

4.4 Stavebnice

Stavebnice pro starší děti se stávají významnou didaktickou pomůckou. Již dnes pomáhají řadě žáků na základních školách a to zvláště při vyučování matematiky, k zvládnutí základních početních operací. Také pomáhají při výpočtech obsahů a objemů těles a v geometrii při znázorňování plochy a prostoru. Některé ze stavebnic se osvědčují i při výuce fyziky (magnetismus, přenos břemen), chemie (organika i anorganika, modely atomů), nebo třeba biologie.

Díky svým ergoterapeutickým a rehabilitačním vlastnostem jsou stavebnice významnou součástí osnov výtvarných a pracovních činností a jsou nepostradatelným pomocníkem v procvičování grafomotoriky, či jemné i hrubé motoriky pro předškoláky, školáky, děti s handicapem i seniory.

Stavebnice se skládá z dílů, které se různými způsoby sestavují a vytváří tak určitý celek, např. modely dopravních prostředků, domů, zvířat nebo jen modely lidské fantazie. Fantazie je pro děti velice důležitá a v dnešní době o ni bohužel děti velice rychle přichází, díky pohodlnosti nás dospělých. Všeobecně stavebnice rozvíjí nejen fantazii, ale i motorické schopnosti, prostorovou představivost, vnímání fyzikálních jevů v praxi atd.

Dílkami stavebnic mohou být vyráběny téměř z jakéhokoliv materiálu, nejčastěji je to kámen, dřevo, kov, plast, papír, sklo, škrob, atd. Stejně jako použité materiály, tak i systémy

sestavování jsou téměř neomezené: stavění, či skládání na sebe, různé zámkové úchyty, šroubování, lepení, magnety, suché zipy, pájení atd.

Od roku 1882 se vyráběly stavebnice kamenné a ve 20. století se začaly vyrábět stavebnice kovové, například Märklin, Meccano, Merkur, či plastové například Lego. V současnosti jsou velice populární stavebnice magnetické například Geomagnet nebo stavebnice z extrudovaného škrobu Fischer Tip. V poslední době již existují i stavebnice, které se objevují ve virtuální podobě na monitorech počítačů. S rozvojem plastů a moderních pohonů se rozšířily populární modelářské stavebnice letadel, vozidel a lodí.

Kostky nebo lego mají největší využitelnost. Děti nevydrží u hraček, které mají omezený rozsah použití. Naopak z lega se dá zhotovit mnoho věcí. Vhodné jsou univerzální kostky, které mají mnoho kombinačních možností. Hra se stavebnicí umožňuje dětem uvědomit si tvar, velikost, vztahy mezi jednotlivými dílky stavebnice. Se stavebnicí by si měly hrát všechny děti nezávisle na pohlaví, chlapani i děvčata. Dítě při hře pozoruje, vnímá, získává další a další informace, zároveň si zvyšuje úroveň hrubé a jemné motoriky, myšlení a vnímání prostřednictvím jednotlivých smyslů.

Stavebnice působí na psychiku, myšlení, vnímání, trpělivost, paměť, představivost, také rozvíjí zručnost, hrubou a jemnou motoriku, koordinaci pohybů. Rozvíjení řeči úzce souvisí s rozvojem myšlení. Hra se stavebnicí výborně posiluje řeč. Citoslovce, jednoslovná pojmenování jsou znakem konstruktivní hry. Rozvíjí osobnost dítěte, na základě svých vlastních zkušeností dítě samo vytvoří dvou nebo třírozměrné modely, které například oživí pohybem, což pro dítě znamená jisté uspokojení nebo zážitek ze hry. Dítě do hry přidává své pocity, sny, představy a mentální rozpoložení a díky svým představám řeší problémy, na které by nebylo schopné ve skutečnosti reagovat. Posiluje mezilidské vztahy a upevnění pozice v kolektivu. Nejprve dítě staví samo, později si své dílo vylepšuje ve spolupráci ostatních dětí, dochází ke komunikaci a k výměnám jednotlivých prvků. Po projevené důvěře si vyměňují i zkušenosti a nakonec dochází ke spolupráci na celém díle, čímž vznikají kamarádské vztahy (Takáčová, 2001).

4.5 Elektronické hračky

Odborníci se shodují, že není potřeba urychlovat dětský vývoj předškolním věku elektronickými hračkami, že tyto hračky patří dětem školního věku. Elektronická hračka poutá pozornost a vytváří tak kladný vztah k technice. Negativní dopady elektronické hračky spočívají v omezení mezilidských vztahů dětí, umí řešit jenom ty situace, s kterými se setkaly

při hře. Na otázku, jaká je nejprodávanější hračka současnosti pro děti školního věku, je celkem snadná odpověď – chytrý mobilní telefon. Hlavně pod vlivem reklamy, mají děti zájem o elektronické hračky a hrací konzole. Dětský zájem je přitom přímo odvislý od reklamy televizní. Nabídky reklam v televizi touží mít i pro svou hru.

4.6 Společenské hry

Pro dítě a ostatní spoluhráče by měla být nejvýznamnější při společenských hrách zábava, aby se dítě naučilo vyhrávat, ale zároveň i prohrávat a dodržovat stanovená pravidla. Vhodné je vytvořit skupinu dětí, ve které dítě snadno ponese případnou prohru. Dobrá společenská hra umí děti opakovaně zaujmout tak, že zapomínají na čas a svět kolem sebe, prožívají emoce, ale také nabízí řešení hádek, konfliktních situací. To je vůbec základním významem každé hry umožnit ponoření do jiného světa. Svět hry musí mít svůj začátek, průběh a konec. Není možné svět hry přenášet plynule do života. To je důležité proto, aby bylo jasné, kde hra začíná a kde končí, aby se bylo možné se vrátit k obvyklým povinnostem. Cílem je hru pochopit, učit se jejímu jazyku, strategiím, nacházet rozmanitost hry a její kouzla. Hra, aby zůstala hrou, nesmí být povinná. Hra sama o sobě má obrovský učební potenciál. Vždy odhalit její kouzlo, taje a umět si dobře zahrát není v žádném typu her jednoduché.

Největší zastoupení ve školních družinách má populární společenská hra Pexeso. Je to hra cenově nejvíce dostupná a má mnoho nejrůznějších motivů, v současnosti nejvíce reklamních. Tuto hru před padesáti lety v roce 1965 vymyslel pan Zdeněk Princ, který má na hru ochrannou známku. Prvním motivem v této hře byly postavy z májovek, poté si děti nejvíce oblíbily motivy dopravních značek a postavy z večerníčků. Prapůvod této hry pochází z Japonska. Hra se skládala z 366 párů mušlí, z vnitřní strany zdobené a malované. Dnes se vyrábějí jako suvenýry už jen z 54 páry.

4.7 Logické hry a hlavolamy

Hrají velmi důležitou úlohu mezi hračkami pro děti školního věku. Dnešní hračky mají za úkol dítě nejen zabavit, ale je u nich stále více kladen důraz na rozvoj smyslového vnímání, logického myšlení či kreativity. Logické hry jsou často zároveň učební pomůckou pro děti školního věku. Vybrat tu správnou logickou hru, která by dítě zároveň zaujala a dlouho bavila je velice obtížné. Děti nejraději využívají různé logické hry v počítačové nabídce, také jako aplikace do mobilního telefonu a tabletu.

II. Praktická část

5 Charakteristika výzkumného šetření

Prováděla jsem šetření v okolních školních družinách, které mají podobné podmínky jako školní družina, kde pracuji. Vzhledem k tématu jsem si zvolila metodu skrytého zúčastněného pozorování a strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami. Zvolenými metodami jsem získávala informace z více zdrojů, od vychovatelek z okolních školních družin, od žáků ze školní družiny a od jejich rodičů. U rozhovoru s kolegyněmi vychovatelkami a rodiči jsem použila předem připravený rozhovorový arch, kde jsem si zaznamenávala odpovědi na předem určené otázky. Šetření ve vlastní školní družině jsem prováděla rozhovorem a pozorováním žáků. Všem účastníkům byla zajištěna anonymita.

Šetření od rodičů a jejich žáků jsem prováděla ve školní družině v Základní škole a mateřské škole v Lukavici, kde již 15 let pracuji.

5.1 Hlavní cíle mého šetření

Hlavním cílem mého šetření bylo zjistit, jak vypadalo vybavení hračkami ve školních družinách v minulosti, jaké hračky ve školní družině jsou dětem nabízeny v současnosti. Cílem mého šetření bylo několik dílčích otázek.

- Jaké je vybavení školních družin hračkami pro odpočinkovou část dne?
- S čím si nejraději hrají děti ve školní družině?
- S jakými hračkami si nejraději hráli rodiče dnešních dětí?
- Jakými hračkami by vybavily školní družinu vychovatelky?
- Jaké prostory školní družiny ke své hře využívali rodiče dnešních dětí?
- Jaké mají školní družiny prostory pro svoji hru v současné době?

Na tuto problematiku se dívám z pohledu mého povolání vychovatelky ve školní družině. Pracuji ve školní družině, která je součástí malotřídní základní školy, máme žáky pouze do páté třídy. Z pozice vychovatelky vnímám prostředí školní družiny jako místo, které dětem nabízí určité zázemí, prostor pro široké možnosti mimoškolních aktivit, které rozvíjí osobnost dítěte. Zde si děti osvojují sociální komunikaci, pravidla chování, ale také prožívají radost, úspěch a potěšení z výsledků své práce.

6 Vybavení školní družiny hračkami

Zajímala jsem také o to, jak jsou vybaveny školní družiny hračkami. Vybavení školních družin by mělo obsahovat hračky, hry, různé sportovní náčiní, dětské časopisy a knihy, jednoduché hudební nástroje, potřeby pro výtvarné a pracovní činnosti, počítače, pomůcky pro přírodovědné činnosti.

Zaměřila jsem se nejvíce na hračky, které děti využívají převážně v odpočinkové části dne, hlavně ráno před vyučováním a po obědě. Tyto hračky mají odstranit únavu, jsou klidového charakteru, tuto funkci mohou plnit stolní a námětové hry, nebo jiné klidové činnosti, poslech a předčítání knih. Tyto hračky mají mít děti volně přístupné, půjčují si je podle vlastního výběru.

6.1 Vybavení stavebnicemi

Oslovila jsem opět kolegyně z okolních školních družin a zajímala jsem se, jaké hračky ve školní družině nabízejí dětem. Z mého šetření vyplynulo, že každá školní družina má pro děti k dispozici různé druhy stavebnic, stolní hry, společenské hry, panenky, autíčka s dráhou. Zkoumala jsem také, jaké druhy stavebnic, stolních a společenských her mají v okolních školních družinách. Zajímala jsem se nejprve o vybavení stavebnicemi, které jsou typické a důležité pro rozvíjení dětí v mladším školním věku.

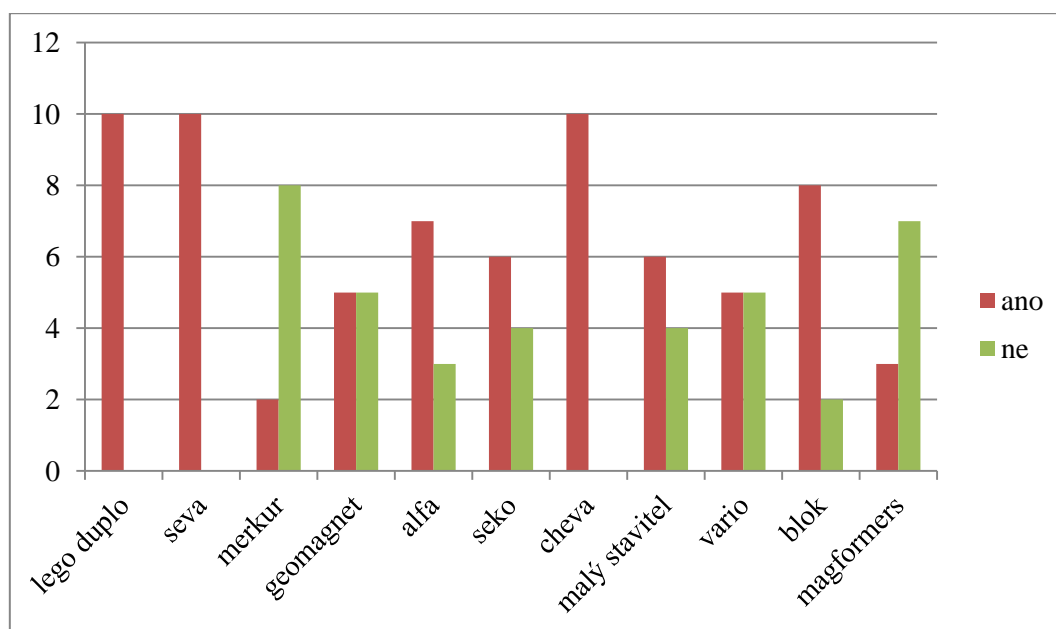
Z tabulky a grafu vyplývá, jaké typy stavebnic najdeme ve školních družinách. Nejvíce je to stavebnice Lego, Seva, Cheva, následuje stavebnice Blok, Malý stavitel. Výběr stavebnic je na sledovaných školách hodně podobný, nově se také objevují novější magnetické stavebnice Geomegnet a Magformers.

Stavebnice Lego je zastoupena ve všech sledovaných školních družinách, je to tím, že výrobce prodej podporuje cílenou reklamou a své výrobky poskytuje jako sponzorský dar do mnoha soutěží.

Stavebnice Seva a Cheva jsou také zastoupeny v každé školní družině. Tyto starší typy stavebnic jsou v nabídce již více jak třicet let. Školní družiny nabízejí k dispozici větší množství herních dílků těchto stavebnic umožňující rozmanitost hry. Dříve výrobce měl v nabídce sadu těchto stavebnic v množství pro mateřské školy a školní družiny v dřevěném úložném boxu. Naopak dříve oblíbená stavebnice Merkur je v nabídce pouze ve dvou školních družinách. Důvodem je pravděpodobně její vysoká cena.

Tabulka č. 1. Stavebnice ve školních družinách

druh stavebnice	ano	ne
Lego duplo	10	0
Seva	10	0
Merkur	2	8
Geomagnet	5	5
Alfa	7	3
Seko	6	4
Cheva	10	0
Malý stavitel	6	4
Vario	5	5
Blok	8	2
Magformers	3	7

Graf č. 1. Stavebnice ve školních družinách

6.2 Stolní hry

Vedle stavebnic všechny školní družiny mají v nabídce stolní hry. Mezi ně patří pexesa s nejrůznějšími motivy. Děti tak mohou poznávat oblíbené postavy z večerníčků, pohádek, ale také zvířata, rostliny, písmena abecedy, dopravní značky, ptáky, houby, stromy, auta. Pexeso může být papírové nebo dřevěné, rozvíjí dětskou paměť.

Podobné motivy se nacházejí v karetních hrách Kvarteto, Pexetrio. Mezi dětmi je velmi oblíbený, zvláště u chlapců, stolní fotbal a hokej. Velmi oblíbené jsou také různé mozaiky a skládačky. Ve školních družinách je velké množství skládaček Puzzle, jsou na nich různé obrázkové motivy, mají různou obtížnost podle velikosti a množství dílků. Pro mladší školní věk je nejlepší počet dílků tak kolem sta, menší počet dílků je pro ně hodně snadné a nepřináší jim dostatečnou radost z dokončené činnosti. Mozaiky jsou oblíbené hlavně u dívek, jde například o dřevěné, různobarevné skládačky geometrických tvarů typu Tangram. V posledních několika letech je populární mezi dětmi mozaika z nažehlovacích korálků, jde o různobarevné plastové korálky, které se skládají podle předlohy nebo podle vlastní fantazie, vytvořená mozaika se nemusí rozbořit, lze ji zažehlit přes pečicí papír. Destičky různých tvarů lze používat opakovaně, zažehlovací korálky lze dokupovat, cena není nijak velká.

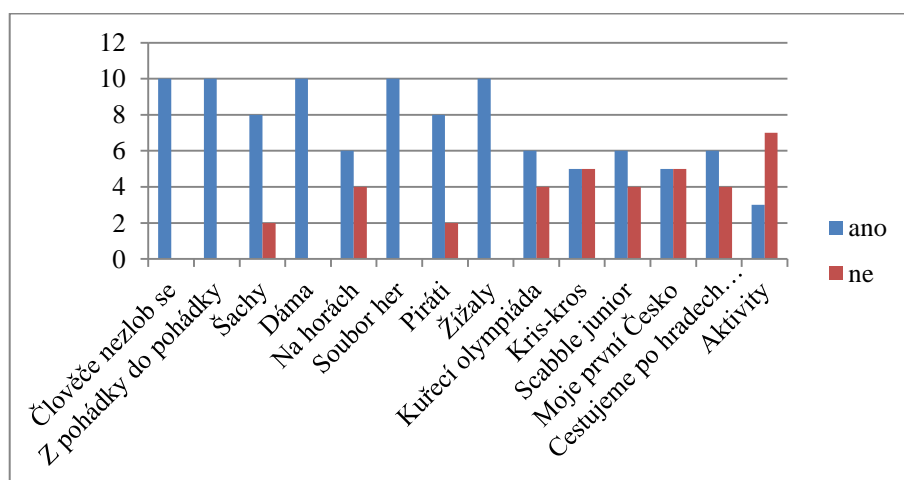
6.3 Společenské hry

Dále jsem zjišťovala, jaké společenské hry nabízí školní družiny nejčastěji. Společenské hry pro děti jsou ve většině případů deskové. Slouží pro trávení volného času s rodinou nebo kamarády. Hraním her si děti nenásilnou formou opakují počítání, zdokonalují se v soustředění, postřehu a rychlosti, logice, paměti i strategii. Buduje se také osobnost dítěte, jak by se mělo chovat, když vyhraje, když prohraje, když někoho porazí nebo naopak, když je poražen. Společenské hry pro děti mají jednoduchá pravidla, která dítě rychle pochopí. Děti ve školní družině jsou často vyhledávány také z toho důvodu, že zde dítě snadno nachází více spoluhráčů ke hře. V rodinném prostředí s jedním nebo dvěma dětmi takovou možnost nemá.

V tabulce a grafu je vidět, jakými společenskými hrami jsou vybaveny školní družiny. Druhy společenských her jsou všude téměř podobné, zástupcem je Člověče, nezlob se v klasické podobě a v různých variantách, různé soubory deskových her, které obsahují dílčí hry, například dáma, mlýn, domino, mikádo, halma, kostky, bleší hra, šachy.

Tabulka č. 2. Společenské hry ve školní družině

Společenská hra	ano	ne
Člověče, nezlob se	10	0
Z pohádky do pohádky	10	0
Šachy	8	2
Dáma	10	0
Na horách	6	4
Soubor her	10	0
Piráti	8	2
Žížaly	10	0
Kuřecí olympiáda	6	4
Kris-kros	5	5
Scrabble junior	6	4
Moje první Česko	5	5
Cestujeme po hradech a zámcích	6	4
Aktivity	3	7

Graf č. 2. Společenské hry ve školní družině

Všechny tyto společenské hry dokážou navodit dobrou náladu a pohodu. Zahraje si více dětí najednou, jsou tak mimo jiného i prostředkem, jak udržovat vřelé vztahy mezi dětmi. Posilují sociální dovednosti, komunikaci, důvěru, empatii, navazování vztahů s ostatními dětmi, dochází také k týmové práci.

7 S čím si nejraději hrají děti ve školní družině

7.1 Základní škola a mateřská škola v Lukavici

Toto šetření jsem zjišťovala ve školní družině v Lukavici. Hlavním cílem a filozofií naší školy je vytvořit systém výuky, který by vyhovoval každému dítěti bez ohledu na jeho nadání, podle jeho individuálních potřeb. Chceme vytvořit u každého dítěte pozitivní vztah ke vzdělání a motivovat ho k dalšímu sebevzdělávání. Jsme malotřídní škola s počtem 54 žáků, ve které panuje příznivá osobní a rodinná atmosféra. Protože jsme spojené zařízení základní a mateřské školy, žáci 1. ročníku se u nás rychleji adaptují na přechod z mateřské do základní školy. Díky malým věkovým rozdílům mezi žáky u nás prakticky neexistuje šikana. Režim školy je přizpůsoben přirozeným dětským potřebám (variabilní délka hodin, v průběhu vyučování děti mohou pít a chodit na WC, při příznivém počasí trávíme přestávky venku).

Škola především vyhovuje dětem, pro které je vhodná výuka a pobyt v menším kolektivu, v klidném a tichém prostředí.

Hlavní důraz klademe na to, aby žáci chodili do školy rádi, aby mohli vyjadřovat otevřeně své názory, aby měli prostor pro otázky a učili se argumentovat, aby byli vedeni k vzájemnému hodnocení, k sebereflexi a sebehodnocení a aby byli hrdi na svoji školu. Naší snahou je vytvářet pozitivní klima ve škole, věnovat se každému dítěti a individualizovat a diferencovat výuku podle jeho potřeb, snažit se o vstřícné a podnětné zázemí pro každého žáka i v době mimo vyučování.

7.2 Oblíbenost hraček ve školní družině

Informace jsem získávala od všech 25 dětí zapsaných ve školní družině, pozorovala a zaznamenávala jsem si, o jaké hračky projevují největší zájem. Z celkového počtu je 13 dívek a 12 chlapců, jsou to žáci první a druhé třídy. Na dětech samotných jsem nechávala spontánní výběr hračky, nijak jsem je neovlivňovala. Volbu jejich hraček jsem si zapisovala do připravené tabulky celý jeden týden. Během týdne se měnil počet dětí a tak jsem zpracovala údaje pouze u dětí, které byly přítomny ve školní družině celý týden. Celkový počet dětí se tím zmenšil na dvacet, z toho bylo 9 chlapců a 11 dívek. Již první den bylo

patrné, jaké druhy hraček děti preferují. Po celém týdnu zjišťování informací bylo na první pohled jasné, že u dětí je upřednostňována jedna stavebnice a ostatním hrám a stavebnicím se nedostává takového zájmu. V nejvíce byla volena ke hře stavebnice Lego, až taková preference jedné hračky mě velice překvapila.

Rozhodla jsem se získávat informace znovu, stavebnici Lego jsem půjčila na týden dětem z naší mateřské školy. Jsme jedno školské zařízení je proto možné si hračky půjčovat, občas tak s kolegyněmi obměňujeme hračky, zvláště když jde o nějakou novou, se kterou nemáme zkušenosti a ověřujeme si u dětí jejich zájem. Když hračka děti zaujme, tak pak uvažujeme o její zakoupení i pro ostatní děti. Máme i zkušenost, že hračka menší děti nezaujme tak, jak jsme předpokládali, tak ji využije lépe školní družina a naopak. Někdy dostaneme od sponzora hračku do školní družiny, která je ale určena pro menší děti, v mateřské škole je poté lépe využívána.

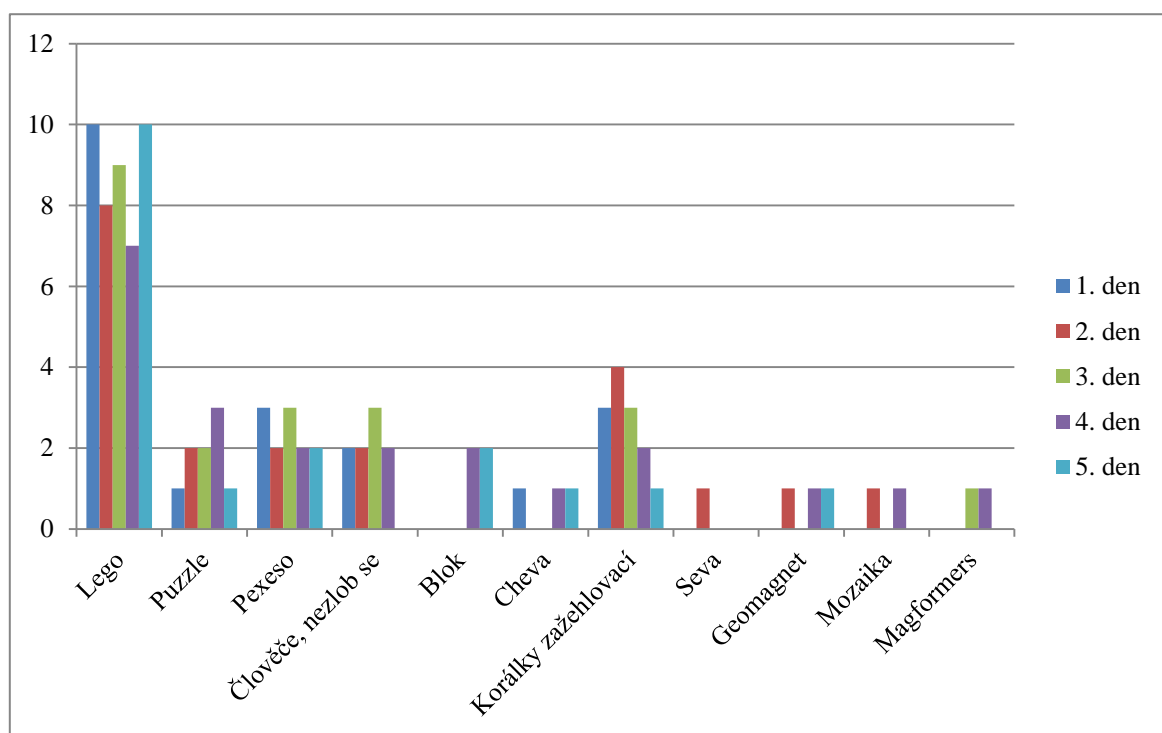
Z tabulky i z grafu je patrné, že nejvíce si děti hrají se stavebnicí Lego. U nás ve školní družině máme pro děti Lego Duplo. V nabídce jsou vláčky a koleje, zoologická zahrada, hasičská stanice, farma a třípodlažní dům. Stavebnice je výrobcem určena dětem od dvou let. Mám zkušenost, že i desetileté děti dokáže zaujmout. Výrobce udává několik důvodů proč je Lego tak velmi úspěšné na dnešním trhu hraček. Lze je shrnout do několika bodů:

- nekonečný potenciál při hře,
- určena pro chlapce i dívky,
- hra na celý rok,
- neškodná, tichá zábava,
- dlouhé hodiny hraní,
- kvalita v každém detailu.

Hra stavebnicí rozvíjí významné znaky hry především spontánnost, tvořivost, fantazii, motoriku, možnost opakování, radost, zaujetí, přijetí role. Dítě se stavebnicí nejen manipuluje, vytváří konstruktivní stavby, ale také napodobuje svět okolo sebe, zkouší různé sociální role v námětových hrách s Legem. Dítě napodobuje svět dospělých osob okolo sebe, zkouší různé sociální role, které vyzorovalo. Patří mezi ně známé hry na rodinu, lékaře, hasiče. Pro všechny tyto důvody je jistě tato stavebnice oblíbená dětmi zejména chlapci nejen u nás ve školní družině, ale i v celém světě.

Tabulka č. 3. Oblíbenost hraček u dětí

	Lego	Puzzle	Pexeso	Člověče, nezlob se	Blok	Cheva	Korálky zažehlovací	Seva	Geomagnet	Mozaika	Magformers
1. den	10	1	3	2	0	1	3	0	0	0	0
2. den	8	2	2	2	0	0	4	1	1	1	0
3. den	9	2	3	3	0	0	3	0	0	0	1
4. den	7	3	2	2	2	1	2	0	1	1	1
5. den	10	1	2	0	2	1	1	0	1	0	0

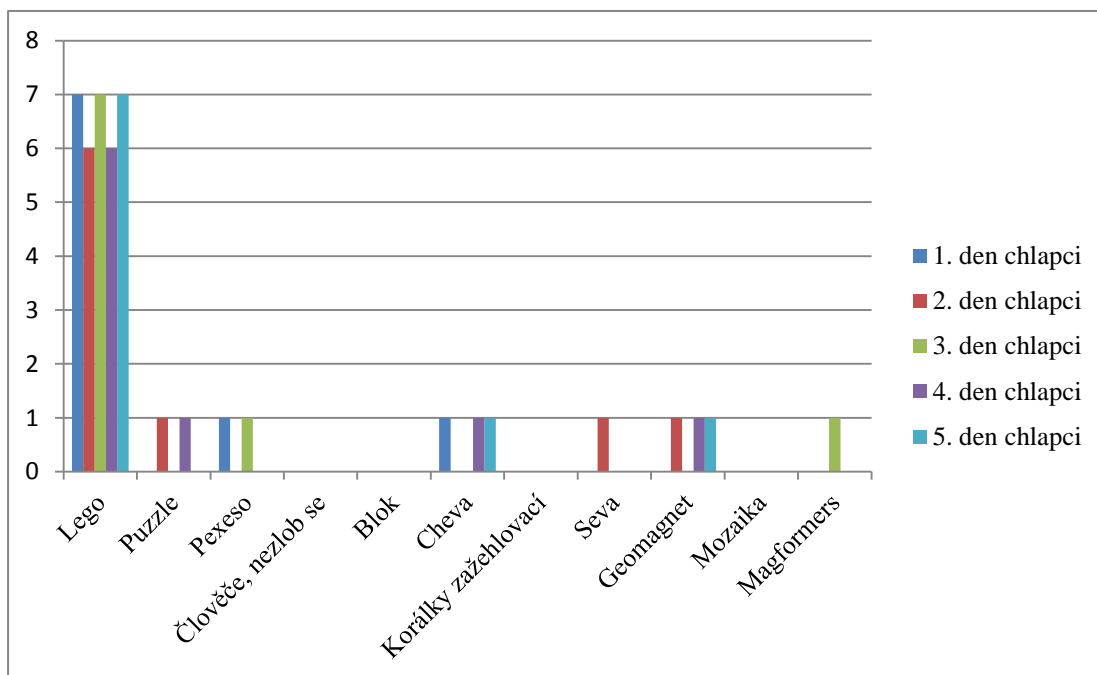

Graf č. 3. Oblíbenost hraček u dětí

Byl také rozdíl mezi volbou chlapců a dívek. Chlapci upřednostňovali nejvíce stavebnice, společenské hry zastoupené hrou Člověče, nezlob se, nebyly v jejich zájmu vůbec. U děvčat byl výběr z nabídky více rozložen, zajímala se o různé hry s kostkou i společenské hry a mozaiky.

Tabulka č. 4. Oblíbenost hraček u chlapců

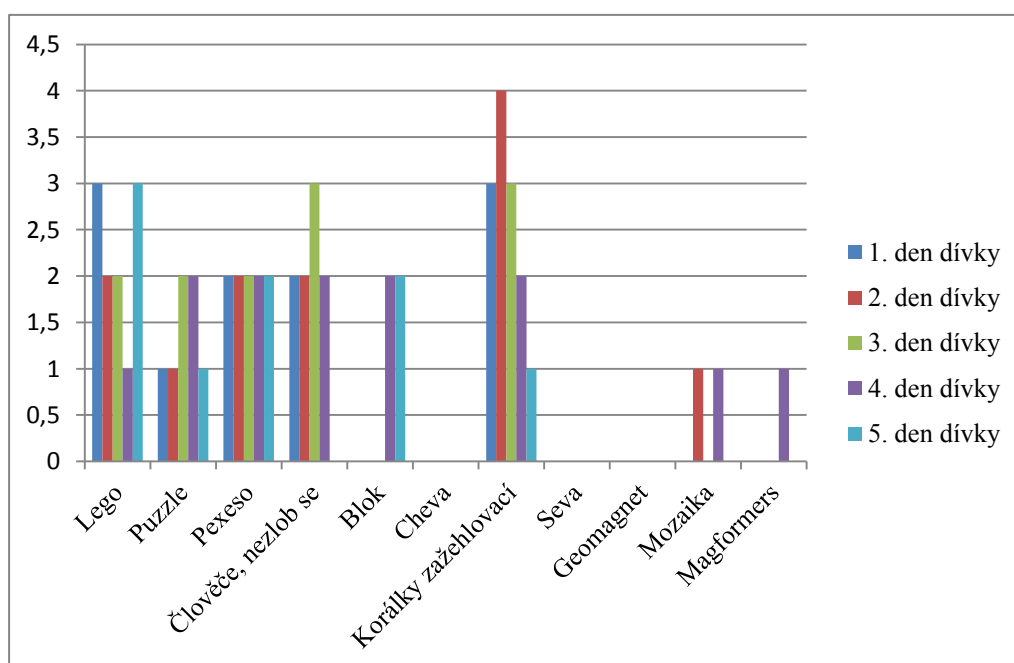
	Lego	Puzzle	Pexeso	Člověče, nezlob se	Blok	Cheva	Korálky zažehlovací	Seva	Geomagnet	Mozaika	Magformers
1. den	7	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
2. den	6	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0
3. den	7	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
4. den	6	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0
5. den	7	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0

Graf č. 4. Oblíbenost hraček u chlapců

Tabulka č. 5. Oblíbenost hraček u dívek

	Lego	Puzzle	Pexeso	Člověče, nezlob se	Blok	Cheva	Korálky zažehlovací	Seva	Geomagnet	Mozaika	Magformers
1. den	3	1	2	2	0	0	3	0	0	0	0
2. den	2	1	2	2	0	0	4	0	0	1	0
3. den	2	2	2	3	0	0	3	0	0	0	0
4. den	1	2	2	2	2	0	2	0	0	1	1
5. den	3	1	2	0	2	0	1	0	0	0	0

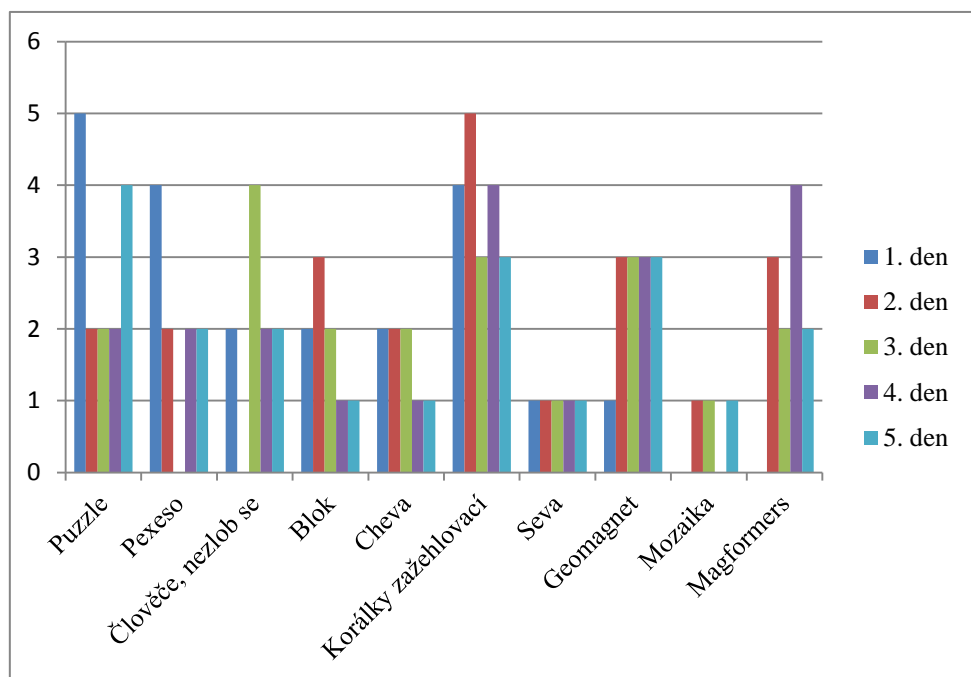
Graf č. 5. Oblíbenost hraček u dívek

U dívek se projevil také větší zájem o společenskou hru Pexeso, skládačky Puzzle. Nedochozelo u nich ke konfliktům při výhře či prohře a společenské hry ji přináší větší radost.

Další týden jsem znovu zaznamenávala zájem dětí o hračky, stavebnici Lego neměly děti k dispozici. Z tabulky i grafu je patrné, že se zájem o hračky rozdělil téměř rovnoměrně, pouze zažehlovací korálky, které mají v oblíbě převážně dívky, vycházejí v grafu nejlépe. Nepatrně menší zájem je pouze o starší druhy stavebnic Seva, Blok, Cheva a různé mozaiky nabízené ve školní družině již více let.

Tabulka č. 6. Oblíbenost hraček, když nebylo k výběru Lego

	Puzzle	Pexeso	Člověče, nezlob se	Blok	Cheva	Korálky zažehlovací	Seva	Geomagnet	Mozaika	Magformers
1. den	5	4	2	2	2	4	1	1	0	0
2. den	2	2	0	3	2	5	1	3	1	3
3. den	2	0	4	2	2	3	1	3	1	2
4. den	2	2	2	1	1	4	1	3	0	4
5. den	4	2	2	1	1	3	1	3	1	2

Graf č. 6. Oblíbenost hraček, když nebylo k výběru Lego

Všechny děti ve školní družině si nemohou půjčit jeden druh hračky najednou. Zvláště u chlapců, kteří vyhledávají jeden nebo dva druhy stavebnic, by docházelo k jednostranné hře, k rozvoji stále stejných dovedností, také by docházelo ke sporům a konfliktům. Máme proto stanovená pravidla. Ta stanovují přibližný počet dětí, které si hrají u jedné stavebnice. Při počtu 25 dětí ve školní družině dochází k rozmístění dětí v jednotlivých hracích koutcích a není přitom příliš ovlivněn volný výběr jednotlivých her a stavebnic.

8 Oblíbené hračky ve školní družině v minulosti

Cílem mého dalšího šetření bylo zjistit, jaké druhy hraček měli v oblíbě ve školní družině rodiče dnešních dětí. Oslovila jsem rodiče téměř všech dětí, které navštěvují školní družinu v Lukavici. Přibližně pro polovinu rodičů byla naše družina ta, do které sami chodili, ostatní se do obce přistěhovali a znají naši školní družinu jen jako rodiče. Místním rodičům se líbí nové zrekonstruované prostory pro školní družinu, přihlásili by své děti do družiny i ve vyšších ročnících, ale z kapacitních důvodů to není možné. V posledních letech počet dětí v Lukavici vzrůstá a do školní družiny jsou přednostně přijímáni žáci nižších tříd.

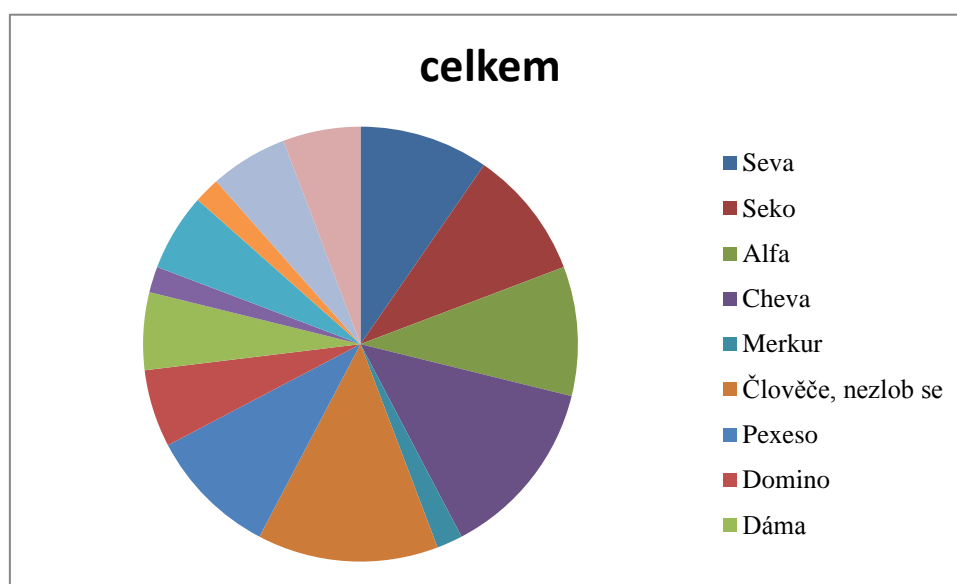
Od rodičů jsem dostávala nejisté odpovědi, nemohli si vzpomenout a vybavit jaké hračky nabízela školní družina. Věk rodičů je kolem třiceti, do školní družiny chodili před 25 až 30 lety, tedy před rokem 1990. Většina vzpomínala na hračky z mateřské školy, odpovídali nejistě a tak jsem jim vytvořila malou nápovědu, seznam nejznámějších hraček z té doby, který jsem doplnila obrázky hraček a také jsem vyhledala jejich názvy. Tak se stala orientace v nabídce hraček té doby pro rodiče snazší. Mohla jsem si výsledky od rodičů lépe utřídit a zaznamenat. Zapisovala jsem si tři nejvíce oblíbené hračky. Více než polovina rodičů uváděla, že si ve školní družině moc nehráli, většinu volného času věnovali přípravě na školní vyučování, dokončování činností ze školního vyučování a psaní domácích úkolů. Jsou rádi, že dnešní děti mají rozmanité volnočasové aktivity, různé kroužky a za příznivého počasí tráví volný čas při sportovních aktivitách venku na hřišti a školní zahradě.

Ze zaznamenaných informací je v grafu a tabulce patrné, jaké hračky v minulosti byly oblíbené u rodičů dnešních dětí. Ze stavebnic je to Cheva a Seva, ze společenských her Člověče, nezlob se a Pexeso. Tyto hry a hračky mají ve školní družině děti i dnes. Některé ze stavebnic získávají u dětí znovu popularitu. Například klasická česká stavebnice Seva, která byla na trh uvedena již v roce 1979 a stala se natolik oblíbenou, že v roce 2014 oslavila svoje 35. výročí svého vzniku. Stavebnice je kreativní, dětem rozvíjí mysl i manuální zručnost a její variabilita oslovuje i dnešní děti. Mohou si z ní postavit funkční vozidla, stroje, letadla, budovy, nábytek, lodě, vlaky. Její věková hranice není nijak omezená, výrobce doporučuje stavebnici pro děti od 4 let.

Všechny díly stavebnice jsou navíc navzájem kompatibilní. Sestavy stavebnice jsou proporčně vyvážené, vystihují charakter motivu a jsou plně funkční. Je to také jedna z doporučených stavebnic pro první třídu ZŠ.

Tabulka č. 7. Oblíbené hračky rodičů ve školní družině

hodnota oblíbenosti hračky	Seva	Seko	Alfa	Cheva	Merkur	Člověče, nezlob se	Pexeso	Domino	Dáma	Šachy	Karty	Kloboučku, hop	Blechy	Mozaika
1. místo	3	3	2	5	0	3	2	0	0	0	1	0	0	0
2. místo	2	2	2	1	1	3	1	1	0	0	0	0	2	2
3. místo	0	0	1	1	0	1	2	2	3	1	2	1	1	1
celkem	5	5	5	7	1	7	5	3	3	1	3	1	3	3

Graf č. 7. Oblíbené hračky rodičů ve školní družině

Stálou oblibu u dnešních dětí, současných výrobců a prodejců má také stavebnice Cheva. Různé podoby má hra Člověče, nezlob se, koupit ji můžeme třeba s Hurvínkem, s piráty, krtečkem. Také pexeso má stále svoje příznivce, různé motivy jsou také oblíbeny jako reklamní dárky. Tyto stálíce v hračkách jsou ve školní družině dětem nabízeny již mnoho let a u nás si s těmi samými stavebnicemi hráli rodiče dnešních dětí. Je vidět, že k velké obměně hraček ve školní družině během let nedochází.

9 Hračky pro školní družinu z pohledu vychovatelky

Ideální dobrá hračka nabízí pro dítě různorodé podněty, dokáže zabavit, rozvíjí fantazii, podporuje tvořivost a dovednosti, učí dítě něčemu novému, je zdravotně nezávadná, bezpečná, přiměřená dětskému věku a schopnostem dítěte, trvanlivá. Měla by být nejen z atestovaných materiálů, ale také z materiálů obnovitelných, šetrných k přírodě, při výrobě ani po době použitelnosti by neměl vznikat zbytečný odpad nebo toxické látky. Není jednoduché vybrat tu nejvhodnější, správnou, také originální a didaktickou, výukovou pro výchovu a vzdělávání.

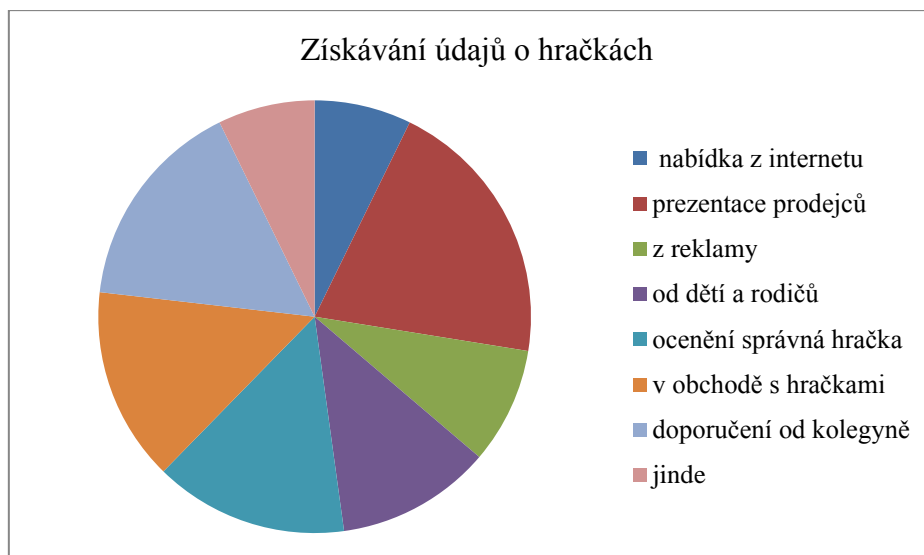
Správná hračka je také vybírána odborníky. Jako první začalo hračky hodnotit již v roce 1994 Sdružení pro hračku a hru, s odborníky z Pedagogické fakulty UK, Pedagogicko-psychologické poradny a Asociací předškolní výchovy. U přihlášeného výrobku je předpokladem, že prošel zkušebnou a je zdravotně nezávadný. Odborná komise se zabývá zejména její vhodností pro rozvoj dítěte s ohledem na jeho věk. Celkem bylo za 15 let oceněno 120 hraček, nebo jejich souprav.

S hračkami se můžeme také seznámit na veletrzích, které jsou zaměřené na hračky, hry, hlavolamy a stavebnice, zde se představují novinky ze světa hraček a her, prezentují se firmy z oboru, setkává se tu odborná i laická veřejnost.

Oslovila jsem kolegyně vychovatelky a také učitelky v mateřské škole ve svém okolí, dotazovala jsem se jich, kde získávají informace o hračkách, jejich nabídce, kvalitě a podle čeho se rozhodují při výběru a nákupu hračky. Sama si někdy s výběrem té správné hračky nevím rady, výrobců a dovozců hraček je mnoho. V našem zařízení dáváme přednost českým výrobcům. Také klademe důraz na kvalitní materiál, ze kterého jsou hračky vyrobeny.

Tabulka č. 8. Získávání údajů o hračce

Kde získáváme údaje o hračkách	nabídka z internetu	prezentace prodejců	z reklamy	od dětí a rodičů	ocenění správná hračka	v obchodě s hračkami	doporučení od kolegyně	jinde
vychovatelky	5	14	6	8	10	10	11	5
učitelky z MŠ	4	8	2	2	5	7	6	2

Graf č. 8. Získávání údajů o hračce

Ze získaných údajů je patrné, že nejvíce údajů je získáváno od prodejců, kteří objíždějí jednotlivé školy. Prezентují hračky a hry, předvádějí jejich funkci a doporučují, které dovednosti u dětí hračka rozvíjí. Ne vždy je tomu opravdu tak. Sama si ověřuji informace o hračkách z více zdrojů. Nejvíce mě ovlivňuje doporučení od někoho, kdo má s nějakou novou hračkou zkušenost. Několikrát jsem se v minulých letech nadchla pro nabízenou hru nebo stavebnici. Pro příklad uvádím krásnou stavebnici Vario. Je vyrobena z masivního bukového dřeva, lze ji skládat i rozkládat, z této stavebnice jde postavit mnoho variant staveb. Při prezentaci jsme se pro ni rozhodla a zakoupila jsem ji dětem do školní družiny. Děti tuto stavebnici nevyhledávají, možná je to tím, že není barevná a není stabilní, stavba se lehce zboří. Dalším takovým omylem bylo zakoupení dřevěných labyrintů, také z přírodního materiálu.

Jinak zaujala děti společenská hra Kuřecí olympiáda. Objevila jsem ji nedávno u kolegyně v sousední družině. Je to výborná hra pro děti i pro dospělé. Obsahuje dřevěné prvky a pevné kartičky. Základem hry je soustředění. Pokud se dítě dokáže soustředit, velmi rychle si zapamatuje, kde jsou dané kartičky. Tato hra u dětí rozvíjí schopnost udržet pozornost, pravidla jsou jednoduchá, kombinace hry Člověče, nezlob se a Pexesa. Další dobrou zkušenost mám s novou hrou, která je určena přímo pro mateřské školy a školní družiny. Je to hra s názvem Maxi bonbóny, děti ve hře procvičují pozornost, učí se spolupráci, rychle reagovat, rozpoznat a najít ty správné barvy. To vše je podpořeno velikostí dílů hry. Hraje se na koberci a děti tak v prostoru navzájem reagují na pohyb, gestikulaci, mimiku ostatních hráčů a tím mohou samy využít širokého rejstříku vyjadřování.

Stejně dobrou zkušenost mám s jinou hrou, která se jmenuje Grabolo. Tuto hru jsem objevila náhodou, byla to cena při matematické olympiádě, nikdy nebyla v nabídce různých distributorů, kteří naši školu navštěvují. Obsahuje dvě hrací kostky, jedna s barvami, druhá s čísly a 36 plastových voděodolných karet s čísly od jedné do šesti. Zajímavý je také obal hry, do které se ukládá, je to kovová krabička. Hra se tak snadno uklízí po skončení hry a nedochází ke ztrátě a pomíchání s ostatními hračkami. Kostky určují kombinaci čísla a barvy, podle stanovaných pravidel dochází k vyhledávání správné karty. Nastává tak procvičování číselné řady, rozpoznávání jednotlivých čísel mladšími dětmi. Pravidla jde upravovat a zvyšovat tím náročnost hry. Na internetu jsem zjistila, že pro děti předškolního věku je hra nabízena s obrázky zvířat.

Z pozice svého povolání vyhledávám pro děti hračky, které rozvíjejí motoriku, smyslové vnímání, poznání, myšlení a řeč, city, vůli, sociální vztahy, povahové rysy. Vybrat takové hračky je velmi obtížné. Ideální vybavení školní družiny je takové, že sortiment hraček nabízených ve školní družině podporuje jednotlivé oblasti rozvoje dítěte a musí být obměňováno dle zájmu dětí.

Poslední dobou se mám ve školní družině objeví hračky, které donesou děti nebo jejich rodiče. Hračky jim doma překážejí, nechtějí je vyhodit. Jsou to hračky z různých reklam, plyšové hračky, napodobeniny nejrůznějších zbraní, figurky postav z kreslených seriálů. Tyto hračky jsou pro školní zařízení naprosto nevhodné, zpravidla jsou z nekvalitního materiálu, pro děti nebezpečné, co u dětí rozvíjejí, se dá těžko určit. Neradi hračky odmítáme nebo vyhazujeme, ale v této situaci hračky odmítneme, nebo je nabídneme charitě.

10 Prostory pro hru ve školních družinách

V této práci jsem se také zajímala, jaké prostory pro svou hru děti mají ve školních družinách. V mém okolí, když zřizovatelem je malá obec a většina finančních prostředků tak odchází na údržbu, vybavení a zařízení školních tříd, na vybavení počítačové třídy, na nákup nových školních pomůcek. Na školní družiny se většinou s financemi zapomíná, vybavení hračkami je to poslední, na co v rozpočtu zbývá. Také s prostory pro hru dětí je to různé.

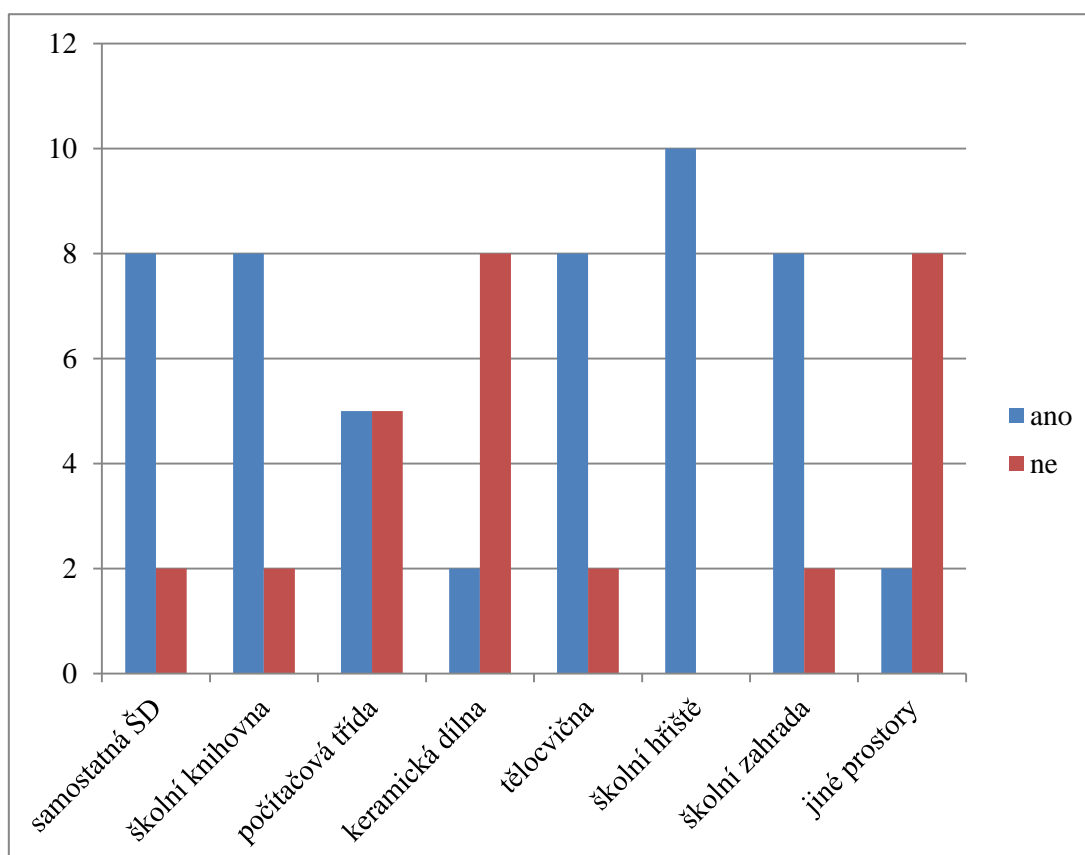
Oslovila jsem deset kolegyně z okolních školních družin, jsou to školní družiny v malotřídních základních školách, podobného typu, s jedním oddělením školní družiny. Požádala jsem je o informace o vybavení jejich školních družin. Nejprve jsem zjišťovala, zda mají samostatné prostory školní družiny, jaké další prostory školy mají pro děti ze školní družiny k dispozici, zda využívají školní knihovnu, tělocvičnu, počítačovou třídu, školní zahradu, hřiště, keramickou dílnu či jiné prostory školy.

10.1 Prostory pro hru ve školních družinách dnes

Z uvedené tabulky a grafu je patrné, že z deseti školních družin má osm pro svoji činnost samostatné prostory, pouze dvě školní družiny musí při nepříznivém počasí, hlavně v zimním období využívat prázdné školní třídy. Problém školních družin, které nemají samostatné prostory, nastává hlavně tehdy, když se dětem nepodaří dokončit nějakou činnost a nemohou si ji nechat na dokončení na příští den. Nastává pak problémová situace, kam s rozpracovaným výrobkem, či rozestavěnou stavbou ze stavebnice. Ve většině případů tak dochází k poškození výrobku a stavby ze stavebnice. Děti pak nemají tu správnou motivaci pro další hru. Všechna školní zařízení mají k dispozici vlastní školní hřiště, to bývá vybaveno různými prolézačkami, lavičkami, prostorem na sportovní aktivity. Ve většině školních družin mohou děti využívat školní knihovnu, školní zahradu, tělocvičnu. Ve dvou případech má škola i školní družina vybavenou keramickou dílnu, v mé škole se o zřízení keramické dílny uvažuje v bývalé prádelně mateřské školy. Polovina dětí může také využívat počítačovou třídu, jiné prostory v tabulce představují víceúčelové prostory a herny. Tyto speciálně vybavené herny mají k dispozici pouze dvě školní družiny, je to takový ideální prostor k pohybovým hrám, využívaný také k činnosti dramatického kroužku po skončení provozu ve školní družině. Dochází zde také k setkávání rodičů a dětí při různých aktivitách pořádaných školou, například vánoční a velikonoční tvořivá dílna pro rodiče a děti.

Tabulka č. 9. Prostory pro hru ve školních družinách

Využité prostory školy	ano	ne
samostatná ŠD	8	2
školní knihovna	8	2
počítačová třída	5	5
keramická dílna	2	8
tělocvična	8	2
školní hřiště	10	0
školní zahrada	8	2
jiné prostory	2	8

Graf č. 9. Prostory pro hru ve školních družinách

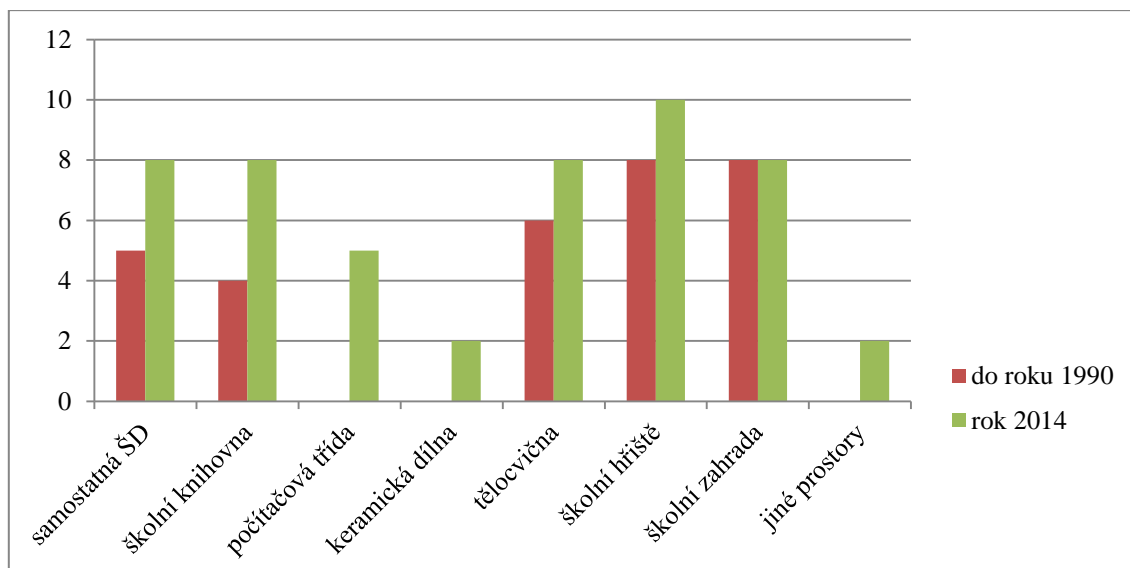
10.2 Prostory pro hru školní družině v minulosti

V minulosti nebylo běžné, že školní družiny využívaly samostatné prostory, nedocházelo ani k využívání jiných prostor škol. Proto jsem zjišťovala informace, jaká situace byla v základních školách malotřídního typu do roku 1990. Školní družina v naší škole probíhala také v nedávné minulosti při nepříznivém počasí v některé ze školních tříd. Před sedmi lety se tato situace změnila, zřizovatel zrenovoval pro školní družinu prázdný služební byt. Vznikl tak prostor nejen pro školní družinu, ale také pro školní knihovnu a počítačovou učebnu, které také se školní družinou využíváme.

Z další tabulky a grafu můžeme sledovat, že využívání prostor pro účely školních družin se od roku 1990 vylepšilo, jak v samostatných prostorách, tak ve využívání školních knihoven, počítačových tříd a speciálních prostor, jako jsou herny a keramické dílny. Mnohé školy a obce zrekonstruovaly školní a dětská hřiště, která musí splňovat současné bezpečnostní předpisy. To se týká také školních zahrad, které jsou více přizpůsobeny k dětským hrám.

Tabulka č. 10. Využití prostor pro hru v minulosti a dnes

využití prostor	do roku 1990	rok 2014
samostatná ŠD	5	8
školní knihovna	4	8
počítačová třída	0	5
keramická dílna	0	2
tělocvična	6	8
školní hřiště	8	10
školní zahrada	8	8
jiné prostory	0	2

Graf č. 10. Využití prostor pro hru v minulosti a dnes

V minulosti školní družiny využívaly nejvíce ke svým hrám venkovní prostory zastoupené převážně školní zahradou a školním hřištěm. Hry dětí s míčem, švihadlem, hra na honěnou a schovávanou byla klasickou hrou v dobách minulých. Dříve rodičům vůbec nevadilo, že se jejich dítě při hře umaže. Chodilo se na školní zahradu téměř za každého počasí. Hraček k těmto hrám dětem stačilo málo.

Dnes je situace jiná, děti zajímají jiné hračky a také jiné hry. Oblečení mají daleko více, ale bojí se, že se ušpiní. Už i u dětí mladšího školního věku pohybu ubývá. V naší obci v odpoledních hodinách již není vidět skupiny hrajících si dětí venku na čerstvém vzduchu. Většina školních dětí má v odpoledních hodinách několik zájmových kroužků, každý den nejméně jeden.

Z tohoto hlediska je určitě dobré, že v odpoledních hodinách při odpočinkové části dne ve školní družině, těsně po vyučování mají děti ve školní družině možnost svobodné volby při výběru hračky a hry. Také prostory školních družin jsou pro děti v současnosti prostorné a samostatné, doplněné různými specializovanými dílnami a učebnami.

11 Vyhodnocení

Z mého šetření ve školních družinách je patrné, že nejvíce jsou zastoupeny a také oblíbeny nejrůznější stavebnice. Nabízeny jsou stavebnice staršího typu, s kterými si hráli již rodiče dnešních dětí, postupně se objevují i stavebnice modernějšího typu, u nich je kvalita téměř vždy spojena s cenou. Dříve se nevyrábělo mnoho druhů hraček a děti si převážně hrály s tím, co zrovna měly, to se týkalo i hraček, které měly pro svou hru doma. Ve školní družině pak nabídka stavebnic byla pro děti dostačující.

V současnosti je nabídka rozmanitá a výběr není lehký, zvláště když hračka má plnit určitou funkci. Rozhodující jsou finanční možnosti školy při jejich nákupu. Dnes mají děti mnohdy více hraček doma než ve školní družině. Dítě při velké nabídce odbíhá od jedné k druhé a může se nudit. Je důležité si uvědomit, že se hračky v průběhu doby rozvíjí a zdokonalují, ale jejich podstata zůstává stejná. Dokonalejší provedení dnešních hraček, jak po stránce barevnosti, tak i funkčnosti, dává prioritu při jejich výběru.

Společenské hry, zvláště hry s vrhací kostkou, při nichž průběh i výsledek určuje výlučně náhoda, zastoupené nejnámější hrou Člověče, nezlob se, jsou poslední dobou u dětí oblíbené o něco méně. Děti nerady prohrávají. Když má hra splnit svůj účel a jsou dodržována pravidla hry, těžko se vyrovnávají s neúspěchem. Mnohdy dochází v důsledku prohry u dětí ke konfliktům a hádkám.

Aby se předcházelo konfliktním situacím, měly by být prostory školních družin dostatečně prostorné a nabídka hraček by měla být dostatečná. Případné zklamání a řešení konfliktů s kamarády v herní skupině je nutné minimalizovat. Výsledný pocit dětí ze hry by měl být převážně složen z úspěchů.

Údaje jsou cenným materiálem zejména pro ostatní vychovatelky ze školních družin. Vzhledem k malému počtu respondentů není možné vyvozovat ze získaných výsledků všeobecnější závěry nebo doporučení. Pro potřeby konkrétní školní družiny mohou získaná data sloužit jako informační zdroj, jež může pomoci ke zkvalitnění činnosti či jiným pozitivním změnám. Pro potřeby naší školní družiny jsou získané údaje určitým přínosem a mohou sloužit k dalšímu využití a zpracování.

Závěr

V současné době, kdy stále více dětí neumí využívat svůj volný čas, může právě školní družina pomáhat dětem nejrůznější nabídkou k využívání smysluplného naplnění svého volna. Děti mohou využívat volnočasových aktivit, které pak i do budoucna pozitivně ovlivní podobu jejich volného času a vedou k prevenci rizikového chování.

Školní družina je místem, ve kterém se rozvíjí osobnost dítěte. Každé dítě je jedinečné. I při pobytu ve školní družině vyžaduje individuální přístup.

V teoretické části jsem se zaměřila na hračku ve školní družině. Také se moje pozornost soustředila na hračky v historii. Zabývala jsem se tím, jaké podmínky musí hračka splňovat, jaké oblasti má z hlediska pedagogického rozvíjet. Zajímala jsem se o hru, její znaky a význam. Zaměřila jsem se na vývojovou charakteristiku dětí mladšího školního věku.

V praktické části jsem se zabývala výzkumným šetřením. Zjišťovala jsem oblíbenost hraček u dětí a jejich rodičů, jaké hračky školní družiny dětem nabízejí, jaká situace byla v minulosti. Hledala jsem odpověď na otázku, jak poznat správnou hračku. Zajímala jsem se, jaké prostory pro svou hru děti ve školní družině mají.

Získané informace jsem zaznamenávala, utřídila a zpracovala do tabulek a grafů. Sesbíraná data a zpracované výsledky jsou doplněny komentářem. Záměrem bylo získat více informací o školní družině z hlediska vybavení a ukázat školní družinu jako součást základní školy. Situace ve většině školních družin se výrazně vylepšila z hlediska prostor, které jsou pro děti k dispozici. Ve vybavení hračkami jsou určitě nedostatky, s mnohými hračkami dnešních dětí si hráli i jejich rodiče. Mým záměrem bylo prostřednictvím tohoto šetření přispět dalšímu možnému zkvalitnění školní družiny a získané informace určitě budou důležitým informačním zdrojem pro naše školské zařízení.

Moje práce ve školní družině mě obohacuje a přináší mi radost. Mým přáním je, aby strávený čas v jejích prostorách byl přínosem pro děti, abychom se obohacovali navzájem a aby společně strávený čas byl plný příjemných zážitků. Úsměv na dětských tvářích je pro mne tou největší odměnou.

Soupis bibliografie ke zvolenému tématu

ELMANOVÁ, O. *Dítě a hračka*, Praha: SNP, n. p, 1964.107s.ISNB neuvedeno.

FIXL, V, OPRAVILOVÁ, E. *Současná hračka*, Praha: Panorama, 1979.

HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. *Školní družina*, Praha 1.vyd. Portál, 2003 ISBN 80-7178-751-3.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*,

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, Praha: Portál, 2004 ISBN 80-7178-927-5.

KOŤÁTKOVÁ, S. *Dítě se během hry zbavuje napětí. Informatorium: Časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD*, leden 2008b, roč. 15. č. 1, s. 8-10.

KOŤÁTKOVÁ, S. *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0852-3.

LNĚNIČKOVÁ, J. *Svět dětí*, Albatros, 2005 ISBN 80-00-01786-5.

MILLAROVÁ, S. *Psychologie hry*. 1.vyd. Praha: Panorama, 1979.

MIŠURCOVÁ, M., FIXL, V., FIŠER, J. *Hra a hračka v životě dítěte*. 2.vyd. Praha, SNP, 1989.

OPRAVILOVÁ, E. *Dítě si hraje a poznává svět*, Praha: SNP, 1988.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času*, Praha: Portál, 2002 ISBN 80-7178-569-5.

SEVEROVÁ, M. *Hry v raném dětství*, Academia, 1982 Praha: Portál, 2011 ISBN 978-80-262-0030-7.

TAKÁČOVÁ, E. *Význam hry se stavebnicí. Informatorium: Časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD*, prosinec 2001, roč. 8. č. 10, s. 6-7.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, Praha: Karolinum, 2012 ISBN 978-80-246-2153-1.

Seznam příloh

Příloha č. 1. Obrázek č. 1. Hra s maxi bonbóny	54
Příloha č. 2. Obrázek č. 2. Hra Gragolo	54
Příloha č. 3. Režim dne ve školní družině	55
Příloha č. 4. Pomocné foto starších druhů hraček	56
Příloha č. 5. Společenské hry.....	57
Příloha č. 6. Starší druhy stavebnic	58
Příloha č. 7. Jiné typy hraček.....	59

Přílohy

Příloha č. 1. Obrázek č. 1. Hra s maxi bonbóny

Obrázek č. 1. Hra s maxi bonbóny

Příloha č. 2. Obrázek č. 2. Hra Gragolo

Obrázek č. 2. Hra Gragolo

Příloha č. 3. Režim dne ve školní družině

Režim dne ve školní družině v Lukavici

- 6,30hod. až 8,00 hod. scházení dětí, odpočinkové činnosti před začátkem školního vyučování (výběh činností dle zájmu dětí, stolní hry, společenské hry, četba),
- 12,00 hod. až 12,45 hod. odpočinková činnost (odpočinek na koberci, stolní hry, četba, kresba, společenské hry, hádanky, kvízy, počítačové hry).
- 12,45 hod. až 13,30 hod. rekreační činnost (pohybové hry, hry s míčem, individuální hry, pobyt na čerstvém vzduchu).
- 13,30 hod. až 14,30 hod. zájmové činnosti (sportovní, pracovní, přírodovědné, estetické).
- 14,30 hod. až 15,00 hod. odpočinková činnost, příprava na vyučování (stolní hry, společenské hry, didaktické hry, práce s počítačem, internetové hry).

Režim dne je pouze informativní, činnosti se mohou posunovat podle počasí, zájmu dětí a nabídky kroužků organizovaných školou.

Příloha č. 4. Pomocné foto starších druhů hraček

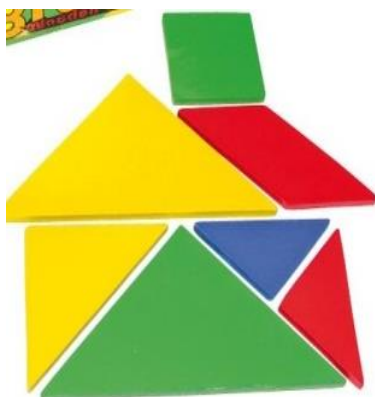
Logik

Abeceda

Tangram

Domino

Soubor her

Blechy

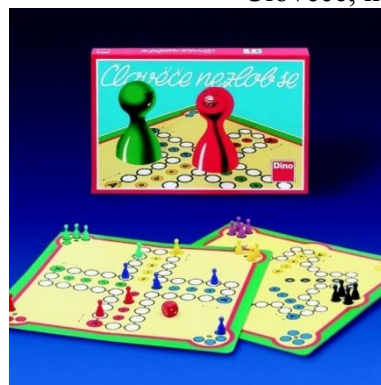

Příloha č. 5. Společenské hry

Pexeso

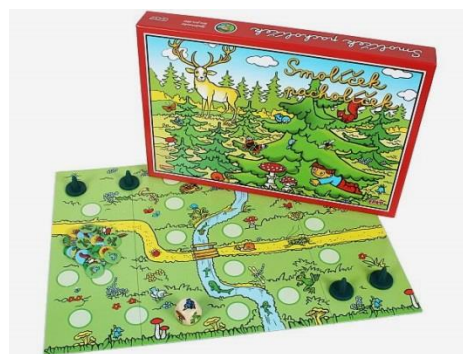
Člověče, nezlob se

Z pohádky do pohádky

Smolíček

Píškvorcky

Optik

Tangram

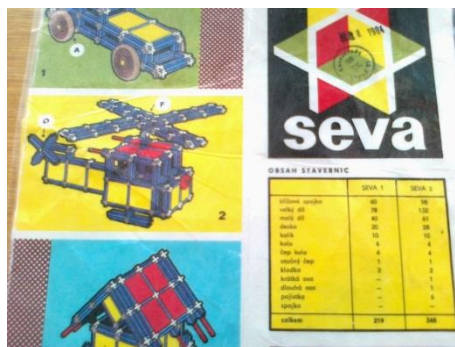
Mikádo

Příloha č. 6. Starší druhy stavebnic

Stavebnice Seko

Stavebnice Seva

Stavebnice Cheva

Stavebnice Merkur

Stavebnice Alfa

Stavebnice Kombi

Příloha č. 7. Jiné typy hraček

Stavebnice lístky

Stavebnice Malý stavitel

Céčka

Mozaika

Kloboučku hop

